

หนังสือ คู่มือครูคำสอน (GUIDE FOR CATECHISTS)

NIHIL OBSTAT	บาทหลวงชัชวาลย์ แสงแก้ว
IMPRIMATUR	พระคาร์ดินัล ม.มีชัย กิจบุญชู พระอัครสังฆราชแห่งอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ตุลาคม 1994
พิมพ์ครั้งที่ 1	ธันวาคม 1994/2537
จำนวน	3,000 เล่ม
จัดพิมพ์โดย	สำนักงานคำสอนระดับชาติ และศูนย์คำสอนอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ 57 ตรอกโอเรียนเต็ล บางรัก กรุงเทพฯ 10500 โทร. 233-3728, 233-8159 โทรสาร. 233-8159
พิมพ์ที่	โรงพิมพ์อัสสัมชัญ 51 ตรอกโอเรียนเต็ล บางรัก กรุงเทพฯ 10500 โทร. 233-0523, 235-1045 บาทหลวงวรยุทธ กิจบำรุง ผู้พิมพ์ – โฆษณา
ตรวจทานแก้ไขโดย	คุณพ่อวีระ อภรณ์รัตน์ ซิสเตอร์ประภา วีระศิลป์ ครูทัศนีย์ มธุรสสุวรรณ
รูปเล่ม	สมบัติ งามวงศ์

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	
1. การบริการที่ขาดไม่ได้	9
ภาคที่ 1 นักแพร่ธรรมที่สำคัญ	
ก. ครูคำสอนในพระศาสนจักรแดนมิสซัง	
2. กระแสเรียกและเอกลักษณ์	12
3. บทบาท	13
4. ประเภทของครูคำสอนและภารกิจ	15
5. ความคาดหวังเพื่อการพัฒนาในอนาคตอันใกล้	18
ข. ชีวิตจิตของครูคำสอน	
6. ความจำเป็นและลักษณะของชีวิตจิตสำหรับครูคำสอน	21
7. การเปิดรับพระวาจา	23
8. ความเกี่ยวเนื่องและความเที่ยงแท้ของชีวิต	27
9. ความกระตือรือร้นแบบผู้แพร่ธรรม	29
10. ความศรัทธาต่อพระนางมารีย์	31
ค. ทำที่ของครูคำสอนต่อเหตุการณ์ร่วมสมัย	
11. การให้บริการชุมชนโดยส่วนรวมและแก่กลุ่มย่อย	32
12. ความจำเป็นของการนำความเชื่อเข้าสู่วัฒนธรรม	34
13. การพัฒนามนุษย์และทางเลือกสำหรับคนจน	36
14. จิตตารมณ์ของการฟื้นฟูเอกภาพคริสตจักร	39

15. การเสวนากับศาสนิกชนศาสนาอื่น ๆ	40
16. ข้อควรระวังต่อการเผยแพร่ของลัทธิในกายต่าง ๆ	43

ภาคที่ 2 การเลือกและการอบรมครูคำสอน

ง. การเลือกผู้สมัคร

17. ความสำคัญของการเลือกที่เหมาะสม	45
18. เกณฑ์สำหรับการเลือก	46

จ. ขบวนการอบรมครูคำสอน

19. ความต้องการการอบรมที่เหมาะสม	48
20. เอกภาพและความกลมกลืนในเรื่องบุคลิกภาพ	49
21. วุฒิกวาระแบบมนุษย์	50
22. ชีวิตจิต	51
23. การอบรมข้อความเชื่อ	54
24. จิตตารมณ์ด้านการอภิบาล	59
25. ความกระตือรือร้นแบบผู้แพร่ธรรม	61
26. ทำที่ต่อพระศาสนจักร	63
27. ผู้ทำการอบรม	64
28. การอบรมระยะเริ่มต้น	66
29. การอบรมอย่างต่อเนื่อง	68
30. วิธีการและโครงสร้างของการอบรม	70

ตอนที่ 3 ความรับผิดชอบที่มีต่อครุคำสอน

ฉ. ค่าตอบแทนสำหรับครุคำสอน

31. ปัญหาด้านการเงินโดยทั่วไป 73

32. การแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ 74

ช. ความรับผิดชอบของประชากรของพระเจ้า

33. ความรับผิดชอบของชุมชน 75

34. ความรับผิดชอบของพระสังฆราชโดยเฉพาะ 77

35. ความรับผิดชอบของพระสงฆ์ 79

36. ความรับผิดชอบของผู้อบรม 80

บทสรุป

37. ความหวังสำหรับพันธกิจในช่วงพันธปีที่สาม 81

อักษรย่อที่ใช้ในหนังสือเล่มนี้

กจ	กิจการของอัครสาวก
1 คร.	จดหมายของนักบุญเปาโลถึงชาวโครินธ์ ฉบับที่ 1
2 คร.	จดหมายของนักบุญเปาโลถึงชาวโครินธ์ ฉบับที่ 2
คส.	จดหมายของนักบุญเปาโลถึงชาวโคโลสี
บสร.	หนังสือบุตรสิรา
ทธ.	จดหมายของนักบุญเปาโลถึงทิโมธี
ฟป.	จดหมายของนักบุญเปาโลถึงชาวฟิลิปปี
มก.	พระวรสารนักบุญมาระโก
มธ.	พระวรสารนักบุญมัทธิว
ยน.	พระวรสารนักบุญยอห์น
รม.	จดหมายของนักบุญเปาโลถึงชาวโรม
ลก.	พระวรสารนักบุญลูกา
สดด.	หนังสือสดุดี
อฟ.	จดหมายของนักบุญเปาโลถึงชาวเอเฟซัส
อสย.	หนังสือประกาศกอิสยาห์
ฮบ.	จดหมายถึงชาวฮีบรู
2 ปต.	จดหมายนักบุญเปโตร ฉบับที่ 2
วว.	หนังสือวิวรณ์

พี่น้องพระสังฆราชที่เคารพ

บรรดาพระสงฆ์ที่รักยิ่ง

บรรดาครูคำสอนที่รัก

ในช่วงประวัติศาสตร์นี้ ซึ่งจากเหตุผลหลายประการ เราเห็นว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะต่อความรู้สึก และเป็นผลดีต่ออิทธิพลของข่าวสารคริสตชน สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน จึงสนใจประชากรบางประเภท ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการแพร่ธรรมตามความเป็นจริง หลังจากที่ได้พิจารณาถึงการอบรมในบ้านเถรใหญ่ (1986) ทบทวนชีวิตและงานศาสนบริการของพระสงฆ์ (1989) สมณกระทรวงมุ่งความสนใจไปที่ครูคำสอนฆราวาส ในสมัชชาใหญ่เดือนเมษายน ปี 1992 (PLENARY ASSEMBLY OF APRIL 1992)

ครูคำสอนมีบทบาทสำคัญในการดำเนินชีวิตแบบชาวโลก ในการประกาศพระวรสาร แม้กระทั่งทุกวันนี้ เป็นที่ยอมรับในพระสมณสาสน์พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่ (REDEMPTORIS MISSIO) ว่าเป็นผู้ประกาศพระวรสารที่ไม่มีใครแทนได้ และในสมัชชา สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 ได้ทรงยืนยันถึงเอกลักษณ์ของครูคำสอนไว้ว่า “ระหว่างการเดินทางเพื่อแพร่ธรรมของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามักจะสังเกตด้วยตัวเองว่าครูคำสอนได้เสนออะไรบ้างโดยเฉพาะในดินแดนมิสซัง ซึ่งเป็นเขตที่จำเป็นและเด่นชัดอย่างมากที่จะแพร่ความศรัทธาและพระศาสนาจักร” (พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตแห่งพระศาสนจักร 17)

สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวง มี ประสพการณ์ตรงถึงประสิทธิภาพอันเป็นที่ยอมรับของครูคำสอนโดย การแนะนำของพระสงฆ์ ครูคำสอนประกาศ “ข่าวดี” แก่พี่น้องชาย หญิงต่างศาสนาด้วยใจกว้าง เตรียมพวกเขาให้เข้าสู่คริสตชุมชนโดย อาศัยศีลล้างบาป โดยอาศัยคำแนะนำทางศาสนา ครูคำสอนเตรียม ให้เขารับศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ การสวดภาวนาอย่างมีชีวิตชีวา และ ทำงานด้านเมตตาสงเคราะห์ ครูคำสอนช่วยผู้รับศีลล้างบาปแล้วให้ เติบโต ให้คำแนะนำด้านอภิบาลแก่ชุมชนเล็กๆ ที่ห่างจากส่วนกลาง บ่อยครั้งครูคำสอนเป็นประจักษ์พยานถึงความเชื่อจากประสบการณ์ที่ ปวดร้าวและการทดลองที่รุนแรง ประวัติศาสตร์ของการประกาศ พระวรสารในอดีตและในปัจจุบันยังคงรับรองถึงความมั่นคงของครูคำ สอนแม้กระทั่งการสละชีวิตของตนเอง ครูคำสอนเป็นความภูมิใจที่ แท้จริงของพระศาสนจักรแดนมิสซัง

คู่มือสำหรับครูคำสอนนี้เป็นผลจากสมัชชาครั้งที่แล้ว ซึ่งแสดง ถึง ความห่วงใย ของ หน่วยงาน แพร์ธรรม (MISSIONARY DICASTERY) ที่มีต่อกลุ่มที่เหมาะสมของผู้แพร์ธรรมที่เป็นฆราวาส คู่มือนี้ประกอบด้วยข้อมูลที่มีลักษณะชัดเจนและกว้าง ซึ่งครอบคลุม หัวข้อต่างๆ เช่น เอกลักษณ์ของครูคำสอน การเลือกครูคำสอน การ อบรมและชีวิตจิต งานแพร์ธรรมขั้นพื้นฐาน และที่สุด สถานการณ์ด้าน การเงิน

ด้วยความหวังอันยิ่งใหญ่ ข้าพเจ้าขอมอบคู่มือนี้แก่ พระสังฆราช พระสงฆ์ และครูคำสอน โดยการเชื้อเชิญให้พิจารณา พิเคราะห์คู่มือนี้อย่างระมัดระวังและปฏิบัติตามข้อแนะนำต่างๆ

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ข้าพเจ้าขอร้องให้ศูนย์คำสอน และสถาบันสำหรับ
ครูคำสอน ใช้เอกสารนี้สำหรับการอบรมและใช้ในโครงการสอนต่างๆ
เพราะเป็นเนื้อหาที่พิมพ์จากสมัชชา

การใช้คู่มือนี้อย่างซื่อสัตย์และรอบคอบในพระศาสนจักร
ทั้งหมดขึ้นกับหน่วยงานแพรธรรม ที่จะช่วยเหลือมิใช่เพียงแต่สร้าง
ภาพพจน์ที่ปรับปรุงใหม่ของคุณครูคำสอนเท่านั้น แต่ยังประกันการ
เติบโตร่วมกันในส่วนที่มีชีวิตชีวาในอนาคตสำหรับงานแพรธรรมใน
โลก

นี่เป็นความปรารถนาที่จริงใจของข้าพเจ้า ในการภาวนาต่อ
พระแม่มารีย์ผู้ทรงเป็น “พระมารดา และแบบฉบับของคุณครูคำสอน”
เพื่อว่าพระนางจะกลายเป็นองค์ความจริงที่คอยบรรเทาภัยวันยิ่งมาก
ขึ้นในพระศาสนจักรที่เกิดใหม่ทั้งหมด

สมเด็จพระสันตะปาปา ได้ตรัสถึงพันธกิจของหน่วยงานแพร
ธรรมของเรา และได้ทรงดำริคู่มือนี้เป็นงานสร้างสรรค์ที่ให้กำลังใจ
และทรงคุณค่า ได้ทรงอำนวยพรแห่งการแพรธรรมแก่ครูคำสอน
เป็นพิเศษ

โรม, วันฉลองนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ 3 ธันวาคม 1993

พระคาร์ดินัล โยเซฟ ทอมโก

สมณมนตรี

บทนำ

1. การบริการที่ขาดไม่ได้ สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน (CEP) ห่วงใยครุคำสอนเป็นพิเศษ โดยมั่นใจว่าครุคำสอนที่ทำตามการชี้แนะของพระสงฆ์ผู้อภิบาล เป็นปัจจัยที่สำคัญอันดับแรกของการประกาศพระวรสาร ในเดือนเมษายน ค.ศ. 1970 ได้มีการตีพิมพ์เกี่ยวกับคำแนะนำเชิงปฏิบัติสำหรับครุคำสอน¹ และบัดนี้ เกิดความสำนึกถึงความรับผิดชอบและการเปลี่ยนแปลงแบบถอนรากถอนโคนในโลกแห่งการแพร่ธรรม สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนเรียกร้องให้พิจารณาสภาพการณ์ปัจจุบัน ปัญหาที่เกิดขึ้นและความคาดหวังเพื่อการพัฒนา “กองพันอันทรงเกียรติ” ของฆราวาสแพร่ธรรม² ความคิดนี้ควรได้รับการสนับสนุนโดยการเข้ามามีบทบาทอย่างมากของสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 ในระหว่างการเดินทางเพื่อการแพร่ธรรมของพระองค์ก่อให้เกิดประโยชน์ที่เน้นถึงความสำคัญ และความเกี่ยวข้องของงานของครุคำสอนว่าเป็นบริการด้านการประกาศพระวรสารขั้นพื้นฐาน³

งานของเราต้องการสิ่งที่จำเป็นและสิ่งที่ดึงดูดอันหนึ่ง⁴ ลงดูจากการเริ่มคริสตศาสนา และทุกแห่งที่มีกิจกรรมแพร่ธรรม ครุคำสอนได้จัดทำและดำเนินการ “การมีส่วนร่วมอย่างเด่นชัดและขาดไม่ได้ในการแพร่ความเชื่อและการแพร่พระศาสนจักร”⁵

และดังนั้น จากสมัชชาใหญ่ระหว่างวันที่ 27-30 เมษายน 1992 ได้มีการพินิจพิจารณาข้อมูลและคำแนะนำจากการปรึกษาหารือ

ร่วมกันอย่างกว้างขวางระหว่างบรรดาพระสังฆราชและศูนย์คำสอนใน
แดนมิสซัง สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนจึง
เขียน “คู่มือสำหรับครูคำสอน” (GUIDE FOR CATECHISTS) ขึ้น ซึ่ง
เป็นวิธีการเชิงปฏิบัติที่เป็นจริงได้และเป็นหลักธรรมคำสอน เป็น
หลักการของครูคำสอนในเรื่องกระแสเรียก เอกลักษณะ ชีวิตจิต การ
เลือกและการอบรม งานแพร่ธรรมและงานอภิบาล คำตอบแทน พร้อม
ด้วยความรับผิดชอบของประชากรของพระเจ้าต่อครูคำสอนใน
สถานการณ์ปัจจุบันและสถานการณ์อนาคตอันใกล้

ในแต่ละหัวข้อ เราพยายามให้อุดมคติที่เป็นเป้าหมายพร้อม
กับข้อพิจารณาที่สำคัญ เรื่องความยากลำบากในสถานการณ์ของการ
แพร่ธรรมต่าง ๆ เพื่อให้คำจำกัดความของการเป็นครูคำสอน
ข้อแนะนำต่าง ๆ มีลักษณะกว้างเพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับพระศาสนจักร
ที่เพิ่งเกิดใหม่ ขึ้นอยู่กับพระสังฆราชที่จะทำให้ข้อแนะนำมีลักษณะ
เฉพาะเจาะจงตรงกับความต้องการ และความเป็นไปได้ของพระศาสน
จักรท้องถิ่น

เราเสนอคู่มือนี้สำหรับครูคำสอนที่เป็นฆราวาสเป็นอันดับแรก
และสำหรับพระสังฆราช พระสงฆ์ นักบวช ผู้อบรมและสัตบุรุษ เพื่อ
เป็นเครื่องเชื่อมที่แข็งแกร่งระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของคริสตชน

ก่อนที่จะตีพิมพ์คู่มือนี้ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่
2 ได้โปรดให้พิมพ์หนังสือ “คำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก”⁶ ซึ่งม
ีความสำคัญพิเศษสำหรับพระศาสนจักรและมนุษย์ทุกคนที่มีน้ำใจดี
หนังสือนี้เต็มไปด้วยเนื้อหาและมีลักษณะสังเคราะห์ “แสดงออกถึง
ความศรัทธาของพระศาสนจักรและหลักคำสอนซึ่งได้รับการรับรองและ

แสงสว่างจากพระคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์โดยธรรมประเพณีของอัครสาวกโดยพระอาจารย์ยานุภาพ”⁷ ที่เป็นที่รู้จัก ถึงแม้ว่าหนังสือนี้มีจุดมุ่งหมายและเนื้อหาต่างกัน แต่ก็แสดงอย่างชัดเจนว่า คำสอนใหม่นี้ได้ให้ความสว่างเป็นพิเศษที่มีประเด็นต่างคู่มือ และเหนือสิ่งใด เราอ้างอิงประเด็นที่น่าเชื่อถือและถ่องแท้ของหนังสือคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกสำหรับการอบรมและสำหรับกิจกรรมต่างๆ ของครุคำสอนได้ เพราะฉะนั้น ในการพิมพ์ครั้งสุดท้ายของเนื้อหา เราอาจใช้เชิงอรรถและข้อความสำคัญๆ ที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อในวิชาคำสอนได้

เราหวังว่าจะมีการใช้คู่มือนี้ในการอ้างอิง และทำให้เกิดเอกภาพและกำลังใจแก่ครุคำสอน และโดยอาศัยครุคำสอน ก็จะก่อให้เกิดเอกภาพและกำลังใจสำหรับคริสตชนุมน ดังนั้น สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนได้เสนอคู่มือนี้ต่อสภาพระสังฆราช และแก่พระสังฆราชท้องถิ่น ให้ใช้คู่มือนี้เหมือนเครื่องช่วยในการดำเนินชีวิต และการแพร่ธรรมของครุคำสอน และเป็นพื้นฐานสำหรับการฟื้นฟูโครงการและผู้อำนวยการสอนคำสอนในระดับสังฆมณฑลและระดับชาติ

ภาคที่ 1

นักแพร่ธรรมที่สำคัญ

ก) ครุคำสอนในพระศาสนจักรแดนมิสซัง

2. กระแสเรียกและเอกลักษณ์ คาทอลิกที่รับศีลล้างบาปทุกคนได้รับเรียกจากพระจิตให้มีส่วนร่วมในการเข้าพระอาณาจักรของพระเจ้า กระแสเรียกสำหรับฆราวาสมีหลายแบบ หรือเส้นทางการแพร่ธรรมและชีวิตมีหลายแบบ ทั้งในระดับบุคคลและระดับกลุ่ม ในบรรดากระแสเรียกทั่วไปของฆราวาส มีกระแสเรียกพิเศษแบบหนึ่ง⁸

ฉะนั้น การเริ่มกระแสเรียกของครุคำสอนมาจากศีลล้างบาปและศีลกำลังแล้ว ยังมาจากการเรียกอย่างพิเศษจากพระจิตเป็นพระพิเศษประการหนึ่งที่พระศาสนจักรยอมรับ⁹ และทำให้ชัดเจนโดยอาณัติของพระสังฆราช ครุคำสอนต้องเข้าใจความสำคัญแห่งพระศาสนจักรและแง่เหนือธรรมชาติของการเรียกนี้ เพื่อที่จะตอบรับเหมือนพระบุตรของพระเจ้าว่า “ข้าพระองค์มาแล้ว” (ฮบ. 10:7) หรือเหมือนกับประกาศกที่กล่าวว่า “ข้าพระองค์มาแล้ว โปรดส่งข้าพระองค์ไป” (อสย. 6:8)

ในการฝึกปฏิบัติการแพร่ธรรม กระแสเรียกของครุคำสอนเป็นแง่เฉพาะเจาะจงและแง่ทั่วไป แ่งเฉพาะเจาะจงคือทำงานด้านสอนคำสอน แ่งทั่วไปคือ การร่วมมือในการแพร่ธรรมใดๆ ก็ตามที่เป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างพระศาสนจักร¹⁰

สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนยืนยันเรื่อง
ค่านิยมและความแตกต่างของกระแสเรียกของครูคำสอน ครูคำสอน
แต่ละคนควรพยายามค้นพบ ฟินิจิเคราะห์ และทำให้กระแสเรียก
ของตนแข็งแกร่งขึ้น¹¹

จากเหตุผลเหล่านี้จะเห็นว่าครูคำสอนในดินแดนมิสซังมี
เอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งก่อให้เกิดลักษณะพิเศษเมื่อเทียบกับครูคำ
สอนที่ทำงานในพระศาสนจักรที่ก่อตั้งมานานแล้ว ซึ่งพระอาจารย์ยานุ
ภาพและฝ่ายกฎหมายของพระศาสนจักรยอมรับอย่างเด่นชัดแล้ว¹²

กล่าวโดยสรุป ครูคำสอนในดินแดนมิสซังมีลักษณะพื้นฐาน
4 ประการคือ รับเรียกจากพระจิต เป็นพันธกิจของพระศาสนจักร
เป็นการร่วมมือกับอาณัติแห่งการแพร่ธรรมของพระสังฆราช และเป็น
ผู้ประสานงานอย่างพิเศษกับกิจการแพร่ธรรมของพระศาสนจักร

3. บทบาท เรื่องบทบาทที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเรื่องเอกลักษณ์
นั้น บทบาทครูคำสอนในกิจการแพร่ธรรมเป็นบทบาทซึ่งมี
ความสำคัญและมีหลายด้าน นอกจากนั้น ยังเป็นการประกาศอย่าง
ชัดเจนถึงข่าวสารของคริสตชนและการเป็นเพื่อนกับคริสตชนสำรอง
และคริสตชนที่เพิ่งรับศีลล้างบาปบนเส้นทางที่พาเขาไปสู่ภูมิภาคแห่ง
ความเชื่อและชีวิตที่ศักดิ์สิทธิ์ บทบาทของครูคำสอนครอบคลุมถึงการ
ปรากฏตัวและการเป็นประจักษ์พยาน การเข้าไปร่วมพัฒนามนุษย์
การนำวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้าในศาสนาคริสต์ และการเสวนา¹³

ดังนั้น พระอาจารย์ยานุภาพของพระศาสนจักรถือว่า ครูคำสอน
ใน “ดินแดนมิสซัง” (MISSION LANDS)¹⁴ เป็นเรื่องสำคัญ เช่นในพระ

สมณสาสน์ “พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่” บรรยายว่า ครูคำสอนเป็น “ผู้ร่วมงานพิเศษ ประจักษ์พยานโดยตรง ผู้ประกาศพระวรสารที่ขาดเสียมิได้ ซึ่งเป็นพลังพื้นฐานของคริสตชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพระศาสนจักรที่เพิ่งก่อตั้ง”¹⁵ กฎหมายของพระศาสนจักร กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครูคำสอนในเรื่องกิจการแพร่ธรรมถือว่า ครูคำสอนเป็น “สมาชิกฆราวาสของสัตบุรุษของพระคริสต์ซึ่งได้รับการอบรมที่ถูกต้องและดำรงชีวิตเยี่ยงคริสตชนอย่างเด่นชัด พวกเขาเสนอคำสอนตามพระวรสารและรับผิดชอบด้านพิธีกรรมและงานสังคมสงเคราะห์ตามแนวทางของการแพร่ธรรม”¹⁶

สมัชชาใหญ่ ปี 1970 สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน ได้กล่าวถึงลักษณะของครูคำสอนว่า “ครูคำสอน คือฆราวาสที่พระศาสนจักรแต่งตั้งขึ้นเพื่อทำงานอย่างสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นเพื่อให้พระคริสต์เป็นที่รู้จัก เป็นที่รัก และติดตามโดยคนที่ยังไม่รู้จักพระองค์และโดยผู้ที่มีความเชื่ออยู่แล้ว”¹⁷

ตามข้อกำหนดในกฎหมายของพระศาสนจักร ครูคำสอนมีความสำคัญต่อสัตบุรุษ เพราะทำหน้าที่ด้านศาสนบริการซึ่งไม่ต้องใช้ผู้รับศีลบวช การจัดการด้านพิธีต่างๆ เมื่อหาพระสงฆ์ไม่ได้ トラบเท่าที่ครูคำสอนนั้นได้รับอนุญาตโดยตรงจากพระสังฆราชอย่างเป็นทางการ¹⁸ อย่างไรก็ตาม เราต้องทำความเข้าใจซึ่งกระทำที่ผ่านมาโดยสมณกระทรวงว่า ตายการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนเองว่า ในกิจกรรมปกติ “ครูคำสอนไม่อาจแทนพระสงฆ์ได้ แต่โดยสิทธิ ครูคำสอนเป็นประจักษ์พยานของพระคริสต์ในชุมชน”¹⁹

4. ประเภทครูคำสอนและภารกิจ ครูคำสอนในดินแดนมิสซังมีลักษณะต่างจากครูคำสอนในพระศาสนจักรที่ก่อตั้งมานานแล้ว และในระหว่างพระศาสนจักรที่เพิ่งก่อตั้งด้วยกันก็มีลักษณะและรูปแบบของกิจกรรมต่างกัน ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะใช้คำอธิบายเดียวไปประยุกต์ใช้กับพระศาสนจักรในทุกแห่ง

เราอาจจำแนกครูคำสอนได้เป็น 2 ประเภทคือ **ครูคำสอนที่ทำงานเต็มเวลา** ผู้อุทิศชีวิตในการบริการรับใช้และเป็นที่ยึดถือเป็นทางการว่าเป็นครูคำสอน ส่วน**ครูคำสอนที่ทำงานบางเวลา (PART TIME)** มีข้อจำกัดในการบริการรับใช้มากกว่า แต่ยังคงคุณค่าให้ความร่วมมือ สัดส่วนระหว่างครูคำสอนสองประเภทนี้ต่างกันไปในแต่ละสถานที่ แต่โดยทั่วไป ครูคำสอนที่ทำงานบางเวลามีมากกว่าครูคำสอนที่ทำงานเต็มเวลา

ครูคำสอนทั้งสองประเภททำงานต่างกัน เราเห็นความหลากหลายของงานซึ่งขึ้นกับพื้นที่ที่ต่างกันไป โครงเรื่องต่อไปจะสรุปเกี่ยวกับหน้าที่ที่กำหนดให้ครูคำสอนกระทำในพระศาสนจักรที่ขึ้นกับสมณกระทรวงเพื่อการประกาศประกาศพระวรสารสู่ปวงชน

❖ ครูคำสอนกับงานเฉพาะของการสอนคำสอน ซึ่งรวมถึงการให้การศึกษแก่เยาวชนและผู้ใหญ่ในเรื่องความเชื่อเตรียมผู้สมัครและครอบครัวของเขาให้รับศีลศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเป็นคริสตชน และช่วยงานเวลาจัดการฟื้นฟูจิตใจและการประชุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การสอนคำสอน ครูคำสอนจะมีหน้าที่ต่างๆ เหล่านี้เพิ่มขึ้นในพระศาสนจักรซึ่งเน้นการพัฒนาในเรื่องการบริการรับใช้โดยฆราวาส20

❖ ครูคำสอนซึ่งร่วมมือในการแพร่ธรรมหลายรูปแบบ กับศาสนบริกรที่ได้รับศีลบวช ซึ่งครูคำสอนเต็มใจยอมรับคำแนะนำ งานที่มอบให้ครูคำสอนทำมีหลายรูปแบบ เช่น สอนคำสอนแก่ผู้ที่ยังไม่เป็นคริสตชน สอนคำสอนแก่คริสตชนสำรองและผู้ที่ได้รับศีลล้างบาปแล้ว เป็นผู้นำในการสวดภาวนาร่วมกันของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพิธีกรรมวันอาทิตย์เมื่อพระสงฆ์ไม่อยู่ ช่วยเหลือคนป่วย และเป็นประธานในพิธีฝังศพ ฝึกอบรมครูคำสอนอื่นในศูนย์อบรมพิเศษ หรือแนะนำงานแก่ครูคำสอนอาสาสมัคร รับผิดชอบงานสร้างสรรค์ ด้านอภิบาลและบริหารงานอภิบาลของวัด ช่วยเหลือคนจน และทำงานเพื่อพัฒนามนุษย์ และส่งเสริมความยุติธรรม เรามักจะพบครูคำสอนประเภทนี้ในเขตปกครองวัดที่ครอบคลุมบริเวณกว้าง ประกอบด้วยชุมชนที่กระจัดกระจายห่างจากศูนย์กลาง หรือเป็นบริเวณที่ขาดแคลนศาสนบริกร พระสงฆ์ผู้อภิบาลก็จะเลือกผู้นำฆราวาสมาช่วยงาน²¹

ความกระตือรือร้นของพระศาสนจักรที่เพิ่งเกิดใหม่และสถานการณ์สังคมวัฒนธรรมที่มีผลต่อหน้าที่แพร่ธรรมอื่นๆ อาทิ มีครูสอนศาสนา (RELIGION TEACHERS) ในโรงเรียนที่สอนทั้งนักเรียนที่เป็นคริสตชนและนักเรียนที่ไม่ใช่คริสตชน ครูประเภทนี้ทำงานในโรงเรียนรัฐบาล เช่น ในรัฐที่อนุญาตให้มีการสอนศาสนา รวมทั้งในโรงเรียนคาทอลิกด้วย ครูคำสอนวันอาทิตย์ (SUNDAY CATECHIST) สอนคำสอนในสถาบันอบรมศาสนธรรมวันอาทิตย์ (SUNDAY SCHOOLS) ซึ่งดำเนินงานโดยพระสงฆ์ผู้อภิบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

รัฐที่ไม่อนุญาตให้มีการสอนคริสตศาสนาในโรงเรียนและในเมืองใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในย่านคนจน มีผู้แพร่ธรรมทำงานอย่างยอดเยี่ยมท่ามกลางคนจน ผู้อพยพ นักโทษ และอื่นๆ ครูคำสอนทำหน้าที่ดังกล่าวตามความรู้สึกนึกคิดและประสบการณ์ของพระศาสนจักรที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความเหมาะสมของครูคำสอนและรูปแบบกว้างๆ ของการบริการของฆราวาสที่มีต่อพระศาสนจักรและพันธกิจของพระศาสนจักร สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน พิจารณาวางานหลายหลากและมากมายนี้ เป็นการแสดงออกถึงความมั่งคั่งของการทำงานของพระจิตในพระศาสนจักรที่เพิ่งก่อตั้ง พระสังฆราชควรรับรองและเอาใจใส่ ให้การสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระศาสนจักรที่ตอบสนองความต้องการในปัจจุบันและในอนาคตอันใกล้ เป็นสิ่งที่มองเห็นล่วงหน้าได้

ข้อพิจารณาอื่นๆ ครูคำสอนไม่ว่าเป็นคนหนุ่มสาวหรือผู้สูงอายุ ครูคำสอนไม่ว่าหญิงหรือชาย ผู้ที่แต่งงานแล้วหรือเป็นโสด ควรนำปัจจัยเหล่านี้มาพิจารณาในการมอบหมายงานให้ทำตามถิ่นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้ชายที่แต่งงานแล้วส่วนใหญ่ควรให้เป็นผู้นำชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมที่ผู้ชายมีบทบาทเด่น ผู้หญิงตามข้อเลือกตามธรรมชาติควรเป็นผู้ให้การศึกษาแก่หนุ่มสาว และทำงานเพื่อส่งเสริมชีวิตคริสตชนแก่สตรีผู้ใหญ่ที่แต่งงานแล้วมีความมั่งคั่งมากกว่า และสามารถเป็นประจักษ์พยานในเรื่องคุณค่าของชีวิตสมรสแบบคริสตชน อีกแง่หนึ่ง เยาวชนเหมาะที่จะติดต่อกับเยาวชนด้วยกัน และกระทำกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้เวลาามาก

ในที่สุด สิ่งที่น่าจดจำคือ นอกจากครุคำสอนที่เป็นขรรษาแล้ว ยังมีนักพรตชายและหญิงจำนวนมากที่มีหน้าที่สอนคำสอน เพราะได้ถวายตนอย่างพิเศษแด่พระเป็นเจ้าแล้ว เป็นผู้ที่เป็นประจักษ์พยานอย่างพิเศษตามสมรรถภาพแห่งพันธกิจของเขา และด้วยเหตุนี้ นักพรตชายและหญิงมีปัจจัยและความพร้อมตามวิธีดำเนินชีวิตของเขาสำหรับงานสอนคำสอน ในภาคปฏิบัติพวกเขาทำงานมากมาย

ครุคำสอนเนื่องจากต้องร่วมงานใกล้ชิดกับพระสงฆ์ บ่อยครั้งมีบทบาทของผู้แนะนำด้วย ดังนั้น สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนขอรับรองบทบาทของนักพรตชายและหญิงอย่างแข็งแรงแรง เพราะพวกเขาที่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานในหลายตำแหน่งในส่วนที่สำคัญนี้ของชีวิตคริสตชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการฝึกอบรมและแนะแนวครุคำสอน²²

5. ความคาดหวังเพื่อการพัฒนาในอนาคตอันใกล้
แนวโน้มโดยทั่วไปอันหนึ่งซึ่งสมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนเห็นด้วยและสนับสนุนคือ **ภาพลักษณ์ของครุคำสอนที่มั่นคงและพัฒนาแล้ว** เป็นอิสระจากงานที่เขาทำอยู่ คุณค่าของครุคำสอนและอิทธิพลของเขาต่องานแพร่ธรรมมีผลต่อพันธกิจของพระศาสนจักรเสมอ²³

จากประสบการณ์ทั่วโลก สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนขอเสนอข้อแนะนำต่อไปนี้ เพื่อช่วยให้ไตร่ตรองตามหัวข้อนี้

❖ **สิทธิสูงสุดต้องพร้อมด้วยคุณลักษณะ** ปัญหาที่
ธรรมดาสามัญคือ การขาดแคลนผู้สมัครที่ได้รับการอบรมอย่าง
เหมาะสม บุคลิกลักษณะของครูคำสอนเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด สิ่งนี้ต้อง
มีอิทธิพลต่อการตั้งมาตรการสำหรับเลือกและจัดโครงการอบรมและ
แนะแนว พระดำรัสของสมเด็จพระสันตะปาปาที่ว่า “งานประกาศ
พระวรสารขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องเพิ่มคนทำงาน แต่ขณะที่เพิ่มด้าน
ปริมาณ เหนือสิ่งอื่นใด ปัจจุบันนี้เราต้องมุ่งที่จะรักษาคุณภาพของครู
คำสอนด้วย”²⁴

❖ ในแง่ของแรงกระตุ้นปัจจุบันต่อกิจการแพร่ธรรมที่ฟื้นฟู
สู่นานาชาติ (AD GENTES)²⁵ อนาคตของครูคำสอนในพระศาสน
จักรที่ใหม่ขึ้นอยู่กับความกระตือรือร้นด้านการแพร่ธรรม ดังนั้น ครู
คำสอนควรมีลักษณะของผู้บุกเบิกงานแพร่ธรรมในอนาคต
เช่นเดียวกับในอดีต ครูคำสอนจะมีลักษณะโดดเด่นโดยดูจากการมี
ส่วนร่วมอย่างขาดไม่ได้ในงานแพร่ธรรมของพระศาสนจักร

❖ ไม่เพียงพอที่จะยึดกับจุดมุ่งหมายหนึ่ง แต่ต้องเลือกวิธี
การที่เหมาะสมที่จะเข้าถึงจุดมุ่งหมายนั้นด้วย และความคิดนี้เป็น
จริงสำหรับการอบรมครูคำสอน ควรมีโครงการที่ปฏิบัติได้จัดหา
โครงสร้างที่เพียงพอและการสนับสนุนทางการเงิน ผู้อบรมที่พร้อม
ด้วยคุณลักษณะ เพื่อจัดหาครูคำสอนที่ผ่านการอบรมมาอย่างดี
เท่าที่ปรากฏลำดับขั้นของความสะดวกสบาย และระดับการศึกษาจะ
ต่างกันตามความเป็นไปได้ที่แท้จริงของพระศาสนจักร (ท้องถิ่น) แต่ละ

แห่ง แต่ควรบรรลุมาตรฐานที่แน่นอน โดยไม่ยอมพ่ายแพ้ต่อความยากลำบาก

❖ **ผู้ประสานงานที่อยู่ในหน้าที่ต้องเข้มแข็ง** ทุกแห่งควรมีครุคำสอนโดยอาซีซิป้าง เป็นผู้รับการอบรมจากสถาบันส่วนกลางที่เหมาะสม และผู้ที่อยู่ในตำแหน่งของหน่วยงานสอนคำสอนภายใต้การแนะนำของพระสังฆราช คอยเตรียมอาสาสมัครใหม่ แนะนำเกี่ยวกับหน้าที่ต่างๆ และนำในการปฏิบัติงาน ควรมีผู้ประสานงานในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับวัด ระดับสังฆมณฑลและระดับชาติ และจะเป็นการประกันการดำเนินงานที่ดีของส่วนสำคัญหนึ่งของชีวิตพระศาสนจักร

❖ **สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน** คาดว่าในอนาคตอันใกล้นี้ งานของครุคำสอนจะต้องพัฒนาขึ้นและเราปรารถนาจะเป็นบทบาทของผู้ให้การสนับสนุนในอนาคตด้วย

ครุคำสอนควรได้รับการสนับสนุนอย่างพิเศษด้วย**จิตตารมณ์แห่งการแพร่ธรรมที่เด่นชัด** ครุคำสอน “ควรทำตนให้เป็นผู้มีใจร้อนรนในการแพร่ธรรมในคริสตชุมชนของเขา และถ้าพระจิตทรงเรียกเขา และพระสังฆราชมอบหมายให้เขาไปเทศน์สอนพระวรสารภายนอกปริมณฑลของเขา เพื่อเตรียมคริสตชนสำรองให้รับศีลล้างบาปและสร้างคริสตชุมชนใหม่”²⁶

ครุคำสอนที่เกี่ยวข้องในการสอนคำสอนจะประสบกับอนาคตที่กำลังพัฒนา เพราะพระศาสนจักรที่เกิดใหม่มีงานบริการรับใช้มากมาย สำหรับงานแพร่ธรรมของฆราวาสซึ่งต่างจากงานของครุคำสอนอื่น²⁷ ดังนั้น จะเป็นประโยชน์มากที่จะมีครุคำสอนที่เชี่ยวชาญ

โดยเฉพาะ ยกตัวอย่างเช่น ครูคำสอนที่ส่งเสริมชีวิตคริสตชนในผู้ที่คนส่วนใหญ่รับศีลล้างบาปแล้ว แต่การเรียนคำสอนและชีวิตแห่งความเชื่อมีระดับไม่สูงนัก ครูคำสอนควรได้รับการอบรมเพื่อเผชิญหน้ากับการท้าทายในปัจจุบัน และจะมีมากขึ้นในอนาคต เช่น การขยายตัวเมือง การศึกษาระดับที่สามารถที่เพิ่มขึ้น โลกของวัยรุ่น คนย้ายถิ่น และผู้อพยพ การเติบโตของการดำเนินชีวิตแบบโลก การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง อิทธิพลของสื่อสารมวลชน เป็นต้น

สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนปรารถนาให้เราสนใจเกี่ยวกับความคาดหวังในอนาคต และความจำเป็นที่ต้องเผชิญกับความคาดหวังนั้น ขณะเดียวกันให้ตระหนักว่าความจำเป็นนั้นขึ้นกับการดำเนินการของพระสังฆราชท้องถิ่น สภาพระสังฆราช และพระสังฆราชท้องถิ่นควรพิจารณาโครงการสำหรับเตรียมครูคำสอนสำหรับอนาคต ให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อมิติแห่งการแพร่ธรรม ทั้งด้านการอบรมและการจัดกิจกรรมโครงการเหล่านี้ไม่ควรมีลักษณะคลุมเครือ แต่ควรมีลักษณะเฉพาะเจาะจงและปรับให้เข้ากับสภาพท้องถิ่น เพื่อว่าพระศาสนจักรแต่ละแห่งจะได้มีครูคำสอนที่เป็นที่ต้องการในปัจจุบันและจำเป็นสำหรับอนาคตอันใกล้

ข) ชีวิตจิตของครูคำสอน

6. ความจำเป็นและลักษณะของชีวิตจิตสำหรับครูคำสอน
ครูคำสอนต้องมีชีวิตจิตลึกซึ้ง นั่นคือ พวกเขาต้องเจริญชีวิตอยู่ในพระ

จิต ซึ่งจะช่วยให้เขาฟื้นฟูตัวเองอย่างต่อเนื่องตามเอกลักษณ์เฉพาะ
ของตน

กระแสเรียกและงานธรรมทูตกระตุ้นให้ครุคำสอนต้องการมี
ชีวิตจิต เพราะฉะนั้น แรงจูงใจแบบใหม่และพิเศษคือ การเรียกไปสู่
ความศักดิ์สิทธิ์ พระดำรัสของสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2
ที่ว่า “ธรรมทูตที่แท้จริงคือนักบุญ”²⁸ ปรับให้เข้ากับครุคำสอนได้อย่าง
แน่นอน เช่นเดียวกันสมาชิกของผู้มีความเชื่อทั่วไป ครุคำสอน
“ได้รับเรียกให้ไปสู่ความศักดิ์สิทธิ์และไปสู่งานธรรมทูต”²⁹ นั่นคือ การ
เจริญชีวิตตามกระแสเรียกของเขาเอง “ด้วยความกระตือรือร้นแบบ
นักบุญ”³⁰

ชีวิตจิตครุคำสอนเกี่ยวเนื่องอยากใกล้ชิดกับสถานภาพของเขา
ในฐานะฆราวาสแพรธรรม ทำให้เป็นผู้มีส่วนร่วมในระดับของเขาเอง
ในการกระทำที่เยี่ยงประกาศก สงฆ์ และกษัตริย์ของพระคริสต์ ใน
ฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มฆราวาส ครุคำสอนเกี่ยวข้องกับโลก “ตาม
สภาพของแต่ละคน ข้อผูกมัดพิเศษที่จะใช้จิตตารมณ์แห่งพระวรสาร
ในการจัดระเบียบสิ่งของชั่วคราวต่างๆ ให้ความไพบูรณ์และแพรจิต
ตารมณ์ไปทั่วโลกด้วยวิธีนี้เอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครุคำสอนจึงเป็น
ประจักษ์พยานถึงพระคริสต์ในขณะที่ส่งเสริมงานของโลกและทำงาน
ของโลกได้”³¹

สำหรับครุคำสอนที่แต่งงานแล้ว ชีวิตแต่งงานจะทำให้ชีวิต
จิตของเขาสมบูรณ์ขึ้น ดังที่สมเด็จพระสันตะปาปาทรงยืนยันว่า “เรา
ปรารถนาให้ครุคำสอนที่แต่งงานแล้ว เป็นประจักษ์พยานถึงค่านิยม

แบบคริสตชนเกี่ยวกับชีวิตแต่งงานอย่างสม่ำเสมอ เจริญชีวิตศีลศักดิ์สิทธิ์อย่างซื่อสัตย์ และให้การศึกษาอบรมแก่บุตรธิดาของตนด้วยความสำนึกรับผิดชอบ”³² ชีวิตจิตในชีวิตแต่งงานมีผลกระทบอย่างมากต่อกิจกรรมของครูคำสอน และเป็นการดีสำหรับเขาที่จะช่วยเหลือคู่แต่งงานอื่นๆ และบุตรธิดาในงานของเขา เพื่อว่าครอบครัวทั้งหมดจะได้ฉายรัศมีของการเป็นประจักษ์พยานเยี่ยงธรรมทูต

กระแสเรียกเยี่ยงธรรมทูตเป็นเงื่อนไขสำหรับชีวิตของครูคำสอน และดังนั้นได้จากเครื่องหมายของการเปิดรับพระวาจาของพระเจ้าแก่พระศาสนจักรและแก่โลกด้วยชีวิตที่ส่องแผ้ว ความกระตือรือร้นในการแพร่ธรรม และความศรัทธาต่อพระนางมารีย์

7. การเปิดรับพระวาจา หน้าที่ของครูคำสอนคือ ผู้สื่อพระวาจาของพระเจ้า ดังนั้น ท่าทีเกี่ยวกับชีวิตฝ่ายจิตขั้นพื้นฐานควรเป็นการเปิดรับพระวาจา ซึ่งประกอบด้วยพระวิวรรณ์ ซึ่งเทศน์สอนโดยพระศาสนจักร การร่วมฉลองในพิธีกรรมและเจริญชีวิตตามแบบฉบับของนักบุญ³³ สิ่งนี้เป็นการพบปะกับพระคริสต์ซึ่งทรงซ่อนพระองค์ในพระวาจาของพระองค์ ในศีลมหาสนิทและในพี่น้องชายหญิง การเปิดรับพระวาจา หมายถึงการเปิดรับพระเจ้าแก่พระศาสนจักรและแก่โลก

❖ **เปิดรับพระเจ้า** หนึ่งเดียวและสามพระบุคคล ผู้ทรงสถิตในส่วนลึกที่สุดของแต่ละบุคคล และประทานความหมายแก่ชีวิตของครูคำสอน ความมั่นใจ มาตรการ ระดับของค่านิยมการตัดสินใจ ความสัมพันธ์ ความประพฤติ เป็นต้น ครูคำสอนควรพิจารณา

ตนเองให้เกิดความสัมพันธ์กับพระบิดาผู้ซึ่งประทานพระวาจา กับพระบุตร พระวจนาตถ์ทรงรับเอากาย ผู้ซึ่งตรัสเฉพาะพระวาจาที่พระองค์ทรงรับมาจากพระบิดา (เทียบ ยน.8:26; 12:49) และกับพระจิตผู้ซึ่งส่องสว่างจิตใจ เพื่อช่วยให้เข้าใจพระวาจาของพระเป็นเจ้า และเปิดใจให้รับด้วยความรักและนำไปปฏิบัติ (เทียบ ยน.16:12:14)

ดังนั้น ชีวิตฝ่ายจิตเป็นสิ่งที่หยั่งลึกในการเจริญชีวิตด้วยพระวาจาของพระเป็นเจ้า ด้วยมิติแห่งพระตรีเอกภาพ ประดุจเป็นพันธกิจสากลพร้อมด้วยการเสนอความรอด ชีวิตจิตต้องการการตอบสนองท่าทีภายใน ซึ่งแบ่งปันความรักของพระบิดา ผู้ทรงพระประสงค์ให้ทุกคนเข้าถึงความรู้แห่งความจริงและรับความรอด (เทียบ 1ทธ. 2:4) เป็นท่าทีที่แสวงหาความเป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสต เพื่อมีน้ำใจอย่างที่มีในพระคริสต์ (ฟม. 2:5) และประสบการณ์ ดังเช่นที่นักบุญเปาโลได้ประสบเมื่อได้รับความบรรเทาว่า “อย่างกลัวเลย...เพราะว่า เราอยู่กับเจ้า” (กจ. 18.9 – 10) ท่าทีนี้ปล่อยให้พระจิตทรงหล่อหลอม และทรงเปลี่ยนแปลงให้ครุคำสอนเป็นประจักษ์พยานที่ล้ำหาญของพระคริสต์และเป็นผู้สอนพระวาจาที่รับการส่องสว่างจากเบื้องบนแล้ว³⁴

❖ **การเปิดรับพระศาสนจักร** ครุคำสอนเป็นสมาชิกที่มีบทบาทของพระศาสนจักร ครุคำสอนพยายามสร้างพระศาสนจักรขึ้นและได้รับอานัติจากพระศาสนจักร ครุคำสอนรักษาพระวาจาที่พระศาสนจักรรับรองอย่างซื่อสัตย์ เข้าใจพระวาจานั้นอย่างลึกซึ้งโดยอาศัยความช่วยเหลือจากพระจิต และประกาศพระวาจานั้นไปทั่วโลก³⁵

เนื่องจากครุคำสอนเป็นประชากรของพระเจ้า และเป็นพระ
รหัสกายของพระคริสต์ พระศาสนจักรปรารถนาให้ครุคำสอนมีความ
สำนึกถึงความเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบต่อพระศาสนจักร
เพราะครุคำสอนเป็นสมาชิกที่มีบทบาท เป็นศีลศักดิ์สิทธิ์สากลแห่ง
ความรอด ครุคำสอนมีความตั้งใจที่จะทำให้ธรรมล้ำลึกเป็นจริงขึ้นมา
และทำให้พระหรรษทานเกิดผล เพื่อให้พระศาสนจักรมั่งคั่งและ
กลายเป็นเครื่องหมายที่เห็นได้แก่ชุมชน การบริการรับใช้ของครุคำ
สอนไม่เคยเป็นการกระทำที่เป็นเอกเทศ แต่มักเป็นการกระทำของ
พระศาสนจักรส่วนรวมอย่างลึกซึ้ง

ครุคำสอนเป็นรับพระศาสนจักรเมื่อเขาแสดงความรักฉันพี่น้อง
น้อง อุทิศตนเพื่องานรับใช้ของพระคริสต์และเต็มใจที่จะทนทุกข์เพื่อ
ข้อเรียกร้องของพระศาสนจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครุคำสอนแสดงตน
ว่าขึ้นตรงและนอบน้อมต่อสันตะสำนักแห่งโรม ซึ่งเป็นศูนย์กลางแห่ง
เอกภาพและตัวเชื่อมแห่งเอกภาพสากล และยังนอบน้อมต่อ
พระสังฆราชซึ่งเป็นบิดาและผู้ชี้แนะของพระศาสนจักรท้องถิ่น ครุคำ
สอนควรร่วมรับผิดชอบความแปรเปลี่ยนตามประสาโลกของพระศาสน
จักรผู้จาริกแสวงบุญ ซึ่งมีธรรมชาติของการแพร่ธรรม³⁶ อาศัยแรง
บันดาลใจแห่งการแพร่ธรรม พระศาสนจักรจะเข้าสู่ความเป็นหนึ่ง
เดียวขั้นสุดทำกับพระคริสตเจ้าผู้เป็นเจ้าบ่าว

ดังนั้น ชีวิตจิตของครุคำสอนในแง่พระศาสนจักร ครุคำสอน
ต้องแสดงออกถึงความรักที่จริงใจต่อพระศาสนจักร การเลียนแบบ
พระคริสต์ผู้ซึ่ง “ได้ทรงรักพระศาสนจักรและสละพระชนม์ชีพของ
พระองค์เพื่อพระศาสนจักร” (อฟ. 5:25) เป็นความรักที่ให้ทั้งหมดและ

อย่างกระตือรือร้น ซึ่งกลายเป็นการร่วมพันธกิจแห่งความรอดของ พระศาสนจักรให้ไปสู่เป้าหมายแม้กระทั่งการสละชีวิตของตนเพื่อพันธกิจนั้นถ้าจำเป็น³⁷

❖ **ธรรมทูตเปิดรับโลก** ในที่สุด โลกที่ได้รับความรอดที่ พวยพุ่งจาก “น้ำพุแห่งความรักและเมตตาธรรมภายในพระเป็นเจ้า พระบิดา”³⁸ โลกที่องค์พระวจนาตถ์ของพระเจ้าได้เสด็จมาร่วมชีวิต ท่ามกลางเรา เพื่อไถ่เราให้รอด (เทียบ ยน. 1:14) และโลกที่พระจิตได้ บันดาลให้มนุษย์ชายหญิงศักดิ์สิทธิ์และทรงรวบรวมพวกเขาให้เข้าใน พระศาสนจักร เพื่อให้เข้าถึงพระบิดาโดยอาศัยพระคริสต์ในจิตตา รมณ์เดียว (เทียบ อฟ. 2:18)³⁹

ดังนั้น ครูคำสอนจะเปิดรับและเอาใจใส่ต่อความต้องการของ โลก ในการทราบว่าเขาได้รับเรียกให้มาทำงานในโลกและเพื่อ โลก โดยไม่เป็นของโลกโดยสิ้นเชิง (เทียบ ยน. 17:14-21) หมายความว่า ครูคำสอนเกี่ยวข้องกับชีวิตทางสังคม โดยปราศจาก การถอนตัว เพราะกลัวความยากลำบากหรือถอนตัวเพราะรักความ สงบเงียบ แต่พวกเขาต้องมองชีวิตอย่างเหนือธรรมชาติ และวางใจใน ประสิทธิภาพของพระวาจาของพระเจ้า ซึ่งไม่ย้อนกลับไปสู่พระเจ้า โดยปราศจาก “ความสำเร็จตามที่พระวาจานั้นถูกส่งไป” (อสย. 55:11)

การเปิดรับโลกเป็นลักษณะพิเศษอย่างหนึ่งของชีวิตจิตของครู คำสอน เพราะเห็นแก่ความรักการแพร่ธรรมของพระเยซูเจ้าผู้ทรงเป็น พระชุมพาบาลแสนดี ผู้ซึ่งเสด็จมา “รวบรวมลูกหลานของพระเจ้าที่ กระจัดกระจายให้เป็นหนึ่งเดียวกัน” (ยน. 11:52) ครูคำสอนต้องเต็ม

ไปด้วยความรักนี้ และนำความรักนี้ไปสู่พี่น้องชายหญิง ในขณะที่พวกเขาเทศน์สอนว่า พระเจ้าทรงรักและประทานความรอดแก่ทุกคน⁴⁰

8. ความเกี่ยวเนื่องและความเที่ยงแท้ของชีวิต งานของครูคำสอนเกี่ยวกับบุคคลทั้งครบของครูคำสอน ก่อนที่พวกเขาจะเทศน์สอนพระวาจา พวกเขาต้องทำให้พระวาจาเป็นของเขาเองและเจริญชีวิตด้วยพระวาจา⁴¹ “โลกต้องการผู้ประกาศพระวรสาร ซึ่งพูดถึงพระเจ้าที่ผู้ประกาศพระวรสารควรรู้จักและมีความสัมพันธ์เหมือนดังว่าเขาเห็นสิ่งที่แลเห็นไม่ได้”⁴²

ครูคำสอนไม่ควรสอนศาสตร์บริสุทธิ์เกี่ยวกับมนุษย์และความคิดเห็นส่วนตัวของพวกเขาเอง แต่ต้องสอนความเชื่อของพระศาสนจักรซึ่งเหมือนกันทั่วโลก เป็นความเชื่อซึ่งพวกเขาเจริญชีวิตและเป็นประจักษ์พยานถึงความเชื่อนั้น⁴³

ดังนั้น ครูคำสอนต้องการความเกี่ยวเนื่องและความเที่ยงแท้ของชีวิต ก่อนที่พวกเขาจะสอนคำสอน ประการแรก เขาต้องเป็นครูคำสอนก่อน ความจริงของชีวิตของเขาจะยืนยันถึงข่าวสารของพวกเขา เป็นเรื่องน่าเศร้าถ้าเขาไม่ “ปฏิบัติในสิ่งที่เขาสอน” และพูดเกี่ยวกับพระเจ้าซึ่งเขามีความรู้แง่ทฤษฎีแต่เขาไม่เคยติดต่อสัมพันธ์กับพระเจ้าเลย เขาควรปรับตัวให้เข้ากับพระวาจาของนักบุญมาระโกที่เกี่ยวกับกระแสดเรียกของอัครสาวกที่ว่า “พระองค์ทรงแต่งตั้ง 12 คนให้เป็นผู้ร่วมงานของพระองค์ และทรงส่งไปเทศน์สอน” (มก. 3:14-15)

ความเที่ยงแท้ของชีวิต หมายถึง ชีวิตแห่งการภาวนา มีประสบการณ์เกี่ยวกับพระเจ้า และซื่อสัตย์ต่อการปฏิบัติงานของพระ

จิตเป็นความเข้มข้นและการจัดระเบียบภายในและภายนอก ที่ปรับให้เข้ากับสถานการณ์ส่วนบุคคลและครอบครัว เป้าหมายมีอยู่ว่า ครูคำสอนในฐานะเป็นสมาชิกของกลุ่มฆราวาสไม่สามารถมีโครงสร้างชีวิตจิตเหมือนของนักบวช และดังนั้น ครูคำสอนต้องมีส่วนประกอบบางอย่างในตัวเขา แต่ในสถานการณ์ชีวิตต่างๆ ไม่ว่าจะทำงานในโลกหรือทำงานด้านอภิบาล ไม่ว่าจะเป็พระสงฆ์ นักพรตหรือฆราวาส เป็นไปได้สำหรับทุกคนที่จะเข้าถึงระดับสูงของการเป็นหนึ่งเดียวกับพระเจ้า และจังหวะที่เป็นระเบียบของการภาวนา รวมทั้งการหาเวลาเงียบสงบเพื่อเข้าถึงการรำพึงแผ่ภาวนาถึงพระเจ้าอย่างลึกซึ้งมากขึ้น ยิ่งคนนี้มีชีวิตที่แท้จริงและเข้มข้นมากเท่าใด การเป็นประจักษ์พยานและกิจกรรมของเขาก็น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น

เป็นสิ่งสำคัญที่ครูคำสอนต้องเจริญเติบโตด้านชีวิตจิตอย่างมีสันติสุขและชื่นชมยินดีในพระคริสต์ เพื่อเขาจะได้เป็นแบบอย่างแห่งความหวังและกำลังใจ (เทียบ รม. 12:12) เพราะพระคริสต์ทรงเป็น “สันติสุขของเรา” (อฟ. 2:14) และพระองค์ประทานความชื่นชมยินดีแก่อัครสาวกของพระองค์ เพื่อว่า “ความยินดีของท่านจะบริบูรณ์” (ยน. 15:11)

ดังนั้น ครูคำสอนควรมีความชื่นชมยินดีและความหวังแห่งปัสกาในฐานะเป็นตัวแทนของพระศาสนจักร ความจริงแล้วครูคำสอนเป็น “ของขวัญล้ำค่าที่พระศาสนจักรสามารถหยิบยื่นให้แก่โลกที่โกลาหลและวุ่นวายในโลกของเรา นั่นก็คือ การสร้างคริสตชนที่เพียบพร้อมด้วยสิ่งที่เป็นแก่นสารสำหรับชีวิต และเป็นผู้ที่เบิกบานยินดีในความเชื่อของตน”⁴⁴

9. ความกระตือรือร้นแบบผู้แพร่ธรรม ในแง่ของศีลล้างบาปและกระแสเรียกพิเศษ ครูคำสอนซึ่งเจริญชีวิตประจำวันในการติดต่อกับคนต่างศาสนาจำนวนมาก ซึ่งถือว่าเป็นกรณีตัวอย่างในดินแดนมิสซัง ตรงกับพระวาจาของพระคริสต์ที่ว่า “เรายังมีแกะอื่นอีกมาก ซึ่งไม่อยู่ในคอกนี้ เราจะต้องนำเข้ามา” (ยน. 10:16) “เจ้าทั้งหลายจงไปทั่วโลกเทศน์สอนพระวรสารแก่มนุษย์ทั้งปวง” (มก. 16:15) เพื่อสามารถยืนยันเหมือนนักบุญเปโตรและนักบุญยอห์นเมื่ออยู่ต่อหน้าสภาชั้นเฮตริ่นว่า “ข้าพเจ้าจะไม่พุดตามที่เห็นและได้ยินนั้นก็ไม่ได้” (กจ. 4:20) และตระหนักถึงอุดมคติของงานแพร่ธรรมเยี่ยงธรรมทูตของนักบุญเปาโลที่ว่า “ความรักของพระคริสต์ได้ครอบครองเรา” (2คร. 5:14) ครูคำสอนควรมีจิตตารมณ์แห่งการแพร่ธรรมที่แข็งแกร่ง จะเป็นจิตตารมณ์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ให้เขาตระหนักในสิ่งที่เขาพุดอย่างกระตือรือร้นและอย่างกล้าหาญ โดยปราศจากความอับอายที่จะยืนยันพระวรสาร (เทียบ รม. 1:16) ขณะที่คนฉลาดตามประสาโลกแสวงหาความพึงพอใจชั่วคราว ครูคำสอนจะรุ่งเรืองในพระคริสต์เท่านั้น พระองค์ทรงเป็นผู้ประทานผลกำลังแก่เขา (เทียบ คส. 1:29) และจะปรารถนาที่จะทราบ และเทศน์สอนว่า “พระคริสต์ทรงเป็นฤทธานุภาพและพระปัญญาของพระเจ้า” (1คร. 1:24) ครูคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกยืนยันอย่างถูกต้องว่า “ความรู้เกี่ยวกับพระคริสต์ปลั่งขึ้นในความปรารถนาที่ไม่อาจต้านทานได้ที่จะประกาศพระวรสาร” และนำผู้อื่นให้กล่าว “ตกลง” ที่จะเชื่อในพระเยซูคริสต์ ในเวลาเดียวกัน เขาต้องการที่ทราบเกี่ยวกับความเชื่อที่ดียิ่งขึ้น⁴⁵

ครูคำสอนจะพยายามทำตนเหมือนชุมพบาลที่ไปหาแกะที่หาย “จนกว่าจะพบ” (ลก. 15:4) หรือเหมือนหญิงที่ทำเงินดริภมาหาย ซึ่ง “ค้นหาจนกว่าจะพบ” (ลก. 15:8) ความเชื่อมั่นคงควรเป็นที่มาของ **ความกระตือรือร้นเยี่ยงธรรมทูต** “ข้าพเจ้ายอมเป็นคนทุกชนิดต่อคนทั้งปวง เพื่อจะช่วยให้เขาให้รอดได้บ้างโดยทุกวิถีทาง ข้าพเจ้าทำอย่างนี้เพื่อเห็นแก่ชาวดี” (1คร. 9:22-23 ; เทียบ 2คร. 12:15) และนักบุญเปาโลกล่าวว่า “วิบัติแก่ข้าพเจ้า ถ้าข้าพเจ้าไม่เทศน์สอนชาวดี” (1คร. 9:16) ความกระตือรือร้นของนักบุญเปาโลควรเป็นแรงบันดาลใจให้ครูคำสอนมีความกระตือรือร้นด้วย ซึ่งเป็นการตอบรับกระแสเรียกของเขา และจะช่วยให้เขาเทศน์สอนถึงพระคริสต์อย่างกล้าหาญ และทำงานอย่างกระตือรือร้นเพื่อความเจริญเติบโตของคริสตชน⁴⁶

ในที่สุด เราไม่ควรลืมว่า เครื่องหมายเพียงแท้ของจิตตารมณ์ธรรมทูตคือ จิตตารมณ์แห่งกางเขน พระคริสต์ซึ่งครูคำสอนควรรู้จักคือ “พระคริสต์ที่ถูกตรึงกางเขน” (1คร. 2:2) ครูคำสอนควรเทศน์สอนถึง “พระคริสต์ที่ถูกตรึงกางเขนนั้น อันเป็นสิ่งที่ให้พวกยิวสะดุด และให้พวกต่างชาติถือว่าเป็นเรื่องโง่” (1คร. 1:23) เป็นพระคริสต์ผู้ซึ่งพระบิดาได้ทรงยกขึ้นจากบรรดาผู้ตายในวันที่สาม (เทียบ กจ. 10:40) ดังนั้น พวกเขาควรได้รับการเตรียมตัวเพื่อที่จะเจริญชีวิตด้วยความหวังในธรรมล้ำลึกแห่งการสิ้นพระชนม์ของพระคริสต์ ในท่ามกลางสถานการณ์ที่ยากลำบาก ความทุกข์ของตนเอง ปัญหาครอบครัวและอุปสรรคในการแพร่ธรรม ขณะที่เขาต่อสู้เพื่อติดตามองค์พระผู้เป็นเจ้าบนหนทางที่ยากลำบากของเขา “ส่วนการทนทุกข์

ของพระคริสต์ที่ยังขาดอยู่นั้น ข้าพเจ้าก็รับทูลจนสำเร็จในกายของข้าพเจ้า เพื่อเห็นแก่พระรหัสกายของพระองค์คือพระศาสนจักร” (คส. 1:24)⁴⁷

10. ความศรัทธาต่อพระนางมารีย์ ตลอดกระแสเรียกพิเศษของพระนางมารีย์ พระนางได้เห็นพระบุตรของพระเจ้า “จำเริญูขึ้นในด้านสติปัญญา ด้านร่างกายและพระหรรษทาน” (ลก. 2:52) พระนางเป็นครูซึ่ง “ฝึกอบรมพระองค์ในเรื่องความรอบรู้แบบมนุษย์เกี่ยวกับพระคัมภีร์ และประวัติแผนการแห่งความรอดของพระเจ้าสำหรับประชากรของพระองค์ และการอบรมด้วยการนมัสการพระบิดา”⁴⁸ พระนางเป็น “สาวกคนแรกของพระองค์”⁴⁹ ด้วย ตามที่นักบุญออกัสตินได้ยืนยันอย่างกล้าหาญว่า การเป็นสาวกของพระเยซูเจ้าของพระนางมารีย์มีความสำคัญกว่าการเป็นพระมารดาของพระองค์⁵⁰ เราอาจกล่าวด้วยเหตุผลและความชื่นชมยินดีว่าพระนางมารีย์เป็น “คำสอนทรงชีวิต” “มารดาและแบบฉบับของครุคำสอน”⁵¹

ชีวิตจิตของครุคำสอนเหมือนกับชีวิตจิตของคริสตชนทุกคน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งชีวิตจิตของผู้ที่เกี่ยวข้องในงานแพร่ธรรม จะต้องมั่งคั่งโดยการอุทิศตนอย่างลึกซึ้งตั้งแต่พระมารดาของพระเจ้าก่อนที่จะอธิบายแก่ผู้อื่นถึงตำแหน่งของพระนางมารีย์ในธรรมล้ำลึกของพระคริสต์และพระศาสนจักร⁵² ครุคำสอนควรมีพระนางอยู่ในวิญญาณของตนและแสดงออกถึงความศรัทธาที่จริงใจที่มีต่อพระนาง⁵³ ครุคำสอนจะได้สื่อความศรัทธานั้นแก่ชุมชน พวกเขาจะพบว่าพระนางเป็นแบบฉบับที่เรียบง่ายและมีประสิทธิภาพสำหรับพวกเขาและผู้อื่น

“ตลอดชีวิต พระนางพรหมจารีย์ดำรงตนเป็นแบบอย่างความรัก
ประสาแม่ ซึ่งจำเป็นสำหรับทุกคนที่ร่วมมือในกิจการธรรมของพระศา
สนจักร เพื่อการบังเกิดใหม่ของมนุษย์”⁵⁴

การเทศน์สอนพระวาจาเกี่ยวข้องกับการภาวนา พิธีบูชา
มิสซาและการสร้างชุมชนเสมอ คริสตชุมชนในยุคเริ่มแรกของพระศา
สนจักรเป็นแบบฉบับในเรื่องนี้ (เทียบ กจ. 2-4) ได้รวมเป็นหน้าหนึ่งใจ
เดียวกันล้อมรอบพระนางมารีย์พระมารดาของพระเยซูเจ้า (เทียบ กจ.
1:14)

ค) ทำหน้าที่ของครูคำสอนต่อเรื่องที่น่าสนใจร่วมสมัย

11. การให้บริการชุมชนโดยส่วนรวมและแก่กลุ่มย่อย

หลายกลุ่มในชุมชนต้องการการบริการของครูคำสอน เช่น คนหนุ่ม
สาว ผู้ใหญ่ทั้งชายและหญิง นักศึกษาและผู้ใช้แรงงานคาทอลิก
คริสตชนในนิกายอื่น และที่มิใช่คริสตชน กิจกรรมของครูคำสอนจะ
แตกต่างกัน ครูคำสอนที่เตรียมคริสตชนสำรองต่างจากครูคำสอนที่
เป็นผู้นำชุมชนสำหรับหมู่บ้านคาทอลิกที่มีความรับผิดชอบกิจกรรม
ด้านอภิบาลหลายอย่าง หรือการเป็นครูอบรมศาสนธรรมในโรงเรียน
หรือรับผิดชอบในการเตรียมผู้รับศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ หรือรับมอบหมาย
งานอภิบาลในปริมาตรรอบในของเขตเมืองหลวง เป็นต้น

ครูคำสอนจะพยายามส่งเสริมการติดต่อสื่อสาร และเอกภาพ
ระหว่างสมาชิกของชุมชน และจะอุทิศตนเองแก่กลุ่มต่างๆ ที่อยู่ใน
ความดูแล พยายามที่จะเข้าใจความต้องการของชุมชน เพื่อ

ช่วยเหลือเท่าที่เป็นไปได้ แต่ละกลุ่มมีความต้องการต่างกัน ดังนั้น การฝึกอบรมจะเป็นประโยชน์เพื่อครูคำสอนจะได้ทราบล่วงหน้าถึง ประเภทของงานก่อนที่จะได้รับเรียกให้ไปทำและทำความเข้าใจกับ กลุ่มที่ตนต้องไปเกี่ยวข้องด้วย คำแนะนำที่มีประโยชน์เกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้กล่าวไว้ในพระอาจารย์นาฎภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหนังสือคู่มือ แนะนำการสอนคำสอนทั่วไป ข้อ 77-97 และหนังสือพระสมณสาสน์ เตือนใจเรื่องการสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน ข้อ 34-35

ครูคำสอนควรสนใจผู้ป่วยและผู้สูงอายุเป็นพิเศษ เพราะมีความอ่อนแอทางด้านจิตใจและร่างกาย จึงต้องการความรักและความห่วงใย⁵⁵

ครูคำสอนควรช่วยให้ผู้ป่วยเข้าใจถึงคุณค่าแห่งการไถ่กู้ของ กางเขน⁵⁶ ในการร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกับพระเยซูเจ้าซึ่งทรงแบกความ อ่อนแอของเราไว้ด้วยพระองค์เอง (เทียบ มธ. 8:17 ; อสย. 53:4) ครู คำสอนควรไปเยี่ยมเยียนผู้ป่วยบ่อยๆ บรรเทาใจเขาด้วยพระวาจา ของพระเจ้า ควรให้เขามีโอกาสรับศีลมหาสนิทเพื่อจำเป็นต้องให้ศาสน บริการเช่นนี้

ครูคำสอนควรเอาใจใส่ผู้สูงอายุเป็นพิเศษ เพราะเขามีบทบาท สำคัญในชุมชน ดังที่สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 ได้ทรง ตระหนักถึงเรื่องนี้ และทรงเรียกผู้สูงอายุว่า “ประจักษ์พยานของธรรม ประเพณีแห่งความเชื่อ” (เทียบ สดด. 44:1 ; อพย.12:26-27) ครูแห่ง ปรีชาญาณ (เทียบ บสร. 6:34 ; 8:11-12) คนทำงานด้านสังคม สงเคราะห์⁵⁷ ส่งเสริมให้ครอบครัวดูแลรักษาสมาชิกที่สูงอายุไว้กับเขา

เพื่อ “เป็นประจักษ์พยานต่ออดีตและค่อยๆ ปลุกฝังปรัชญาญาณในคนหนุ่มสาว”⁵⁸ ผู้สูงอายุควรได้รับการสนับสนุนจากชุมชนทั้งหมด และควรได้รับความช่วยเหลือให้ยึดมั่นในความเชื่อ เพราะผู้สูงอายุมีข้อจำกัดที่หลีกเลี่ยงไม่ได้มากมาย เช่น ความรู้สึกที่ว่าเหว่ ครูคำสอนจะเตรียมผู้สูงอายุให้พบกับองค์พระผู้เป็นเจ้า และช่วยให้เขามีประสบการณ์แห่งความชื่นชมยินดีที่มาจากความหวังในชีวิตนิรันดร⁵⁹

ครูคำสอนจะแสดงถึงความรู้สึกไวในการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่นที่อยู่ในสถานการณ์ที่ลำบาก เช่น คู่แต่งงานที่ไม่เรียบร้อย เด็กในครอบครัวแตกแยก ครูคำสอนต้องสามารถมีส่วนร่วมและแสดงออกถึงพระกรุณาอันใหญ่หลวงของดวงพระทัยของพระเยซูเจ้า (เทียบ มธ. 9:36 ; มก. 6:34 ; ลก. 7-13)

12. ความจำเป็นของการนำความเชื่อเข้าสู่วัฒนธรรม (INCULTURATION) เช่นเดียวกับรูปแบบทั้งหมดของการประกาศพระวรสาร ครูคำสอนได้รับเรียกให้นำข่าวดีแห่งพระวรสารเข้าไปสู่ใจกลางของวัฒนธรรมที่แตกต่างกันด้วย⁶⁰ ขบวนการของการนำความเชื่อเข้าสู่วัฒนธรรมเป็นขบวนการที่ต้องใช้เวลา ต้องการขบวนการที่ลึกซึ้งค่อยเป็นค่อยไปและครอบคลุมทั้งหมด สมเด็จพระสันตะปาปายอห์น ปอล ที่ 2 ทรงอธิบายว่า โดยอาศัยขบวนการนี้ “พระศาสนจักรกระทำให้ข่าวดีแห่งพระวรสารเกิดใหม่ในวัฒนธรรมต่างๆ และในเวลาเดียวกันเสนอข่าวดีแก่ประชากรด้วยวัฒนธรรมของเขา ข่าวดีนั้นก็เข้าสู่คริสตชนชุมชนเอง นั่นคือ พระศาสนจักรถ่ายทอดค่านิยมต่างๆ ของพระศาสนจักรผ่านทางวัฒนธรรมแก่สัตบุรุษ ในเวลาเดียวกัน พระศา

สนจักรรับส่วนประกอบที่ดีซึ่งอยู่ในวัฒนธรรมแล้ว และฟื้นฟูวัฒนธรรมนั้นจากภายใน⁶¹

ครูคำสอนเหมือนกับบุคลากรที่ทำงานแพร่ธรรมทุกคน คือจะมีบทบาทที่เข้มแข็งในขบวนการนี้ พวกเขาควรได้รับการเตรียมสำหรับขบวนการนี้เป็นพิเศษ โดยรับการอบรมเกี่ยวกับหน่วยวิชาต่างๆ ของมนุษย์วิทยาแห่งวัฒนธรรม และเกี่ยวกับวัฒนธรรมของพวกเขาเอง และควรตระหนักถึงข้อเสนอแนะซึ่งพระศาสนจักรกล่าวไว้เกี่ยวกับเรื่องนี้⁶² ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

❖ ถึงแม้ว่ายังไม่เคยมีการกำหนดเอกลักษณ์ของข่าวดีแห่งพระวรสารไว้กับวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่ง จึงจำเป็นต้องให้ข่าวดีแห่งพระวรสารเกิดใหม่ในวัฒนธรรมต่างๆ ตั้งแต่การเริ่มประกาศพระวรสารแล้ว ข่าวดีแห่งพระวรสารได้เกิดใหม่ในวัฒนธรรมที่เฉพาะเจาะจง และเราควรถือว่าเรื่องนี้สำคัญ กรณีที่วัฒนธรรมที่ได้ตัดขาดจากพระศาสนจักรที่เฟื่องก่อตั้งเกี่ยวกับค่านิยม ซึ่งบัดนี้เป็นที่ยอมรับของพระศาสนจักรสากลแล้ว

❖ ข่าวดีแห่งพระวรสารเป็นพลังเพื่อฟื้นฟูและสามารถแก้ไขส่วนประกอบต่างๆ ในวัฒนธรรม ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับข่าวดีแห่งพระวรสาร

❖ ชุมชนของพระศาสนจักรท้องถิ่น ซึ่งเป็นตัวการอันดับแรกของการนำความเชื่อเข้าสู่วัฒนธรรม ต้องเจริญชีวิตด้วยประสบการณ์ประจำวันแห่งความเชื่อ และมีเมตตาธรรมในวัฒนธรรม

ท้องถิ่น และพระสังฆราชควรแนะวิธีที่ดีที่สุดที่จะนำค่านิยมที่ดีเข้าในวัฒนธรรม ผู้เชี่ยวชาญควรให้การช่วยเหลือและส่งเสริม

❖ การนำความเชื่อเข้าสู่วัฒนธรรมต้องกระทำอย่างจริงจังตามหลักการ 2 ประการ คือ อยู่บนพื้นฐานของพระวาจาของพระเจ้าที่ไขแสดงในพระคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์และต้องปฏิบัติตามธรรมเนียมของพระศาสนจักร และการชี้แนะของพระอาจารย์านุกาพ และต้องไม่ขัดแย้งกับเอกภาพของพระศาสนจักรซึ่งเป็นพระประสงค์ของพระเจ้า

❖ ความศรัทธาที่เป็นประชานิยมเป็นการแสดงออกถึงการอุทิศตนของคาทอลิกที่หลากหลายด้วยค่านิยมท้องถิ่น ธรรมเนียมประเพณี และทำที่ต่าง ๆ เมื่อได้รับการชำระจากข้อบกพร่องอันเกิดจากอวิชาและไสยศาสตร์ เพื่อแสดงถึงพระปรีชาญาณของพระเจ้าที่อยู่ในประชากร และรูปแบบพิเศษของการนำความเชื่อเข้าสู่วัฒนธรรมแห่งพระวรสาร⁶³

เพื่อปฏิบัติตามข้อแนะนำข้างต้น ครูคำสอนควรมีส่วนร่วมในการนำความเชื่อเข้าสู่วัฒนธรรม โดยจัดขบวนการนี้ให้เหมาะสมกับแบบงานด้านอภิบาลทั้งหมด อีกทั้งเผชิญผู้มีอำนาจหน้าที่ที่มีความสามารถร่วมพิจารณาด้วย และหลีกเลี่ยงการเสี่ยงต่อการทดลองต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้มีความเชื่อหลงผิดได้ ครูคำสอนควรตระหนักว่าข่าวดีแห่งพระวรสารแข็งแกร่งพอที่จะซึมซาบวัฒนธรรมและทำให้วัฒนธรรมมั่งคั่งขึ้นและแข็งแกร่งจากภายใน

13. การพัฒนามนุษย์และทางเลือกสำหรับคนจน การเทศน์สอนพระวรสาร เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการส่งเสริมการพัฒนา

มนุษย์ 64 ทั้งสองหัวข้อมวมอยู่ในพันธกิจของพระศาสนจักรโดยอาศัย
ข่าวดีแห่งพระวรสาร พระศาสนจักรนำมาซึ่งพลังปลดปล่อยให้เป็น
อิสระและส่งเสริมการพัฒนาอย่างถูกต้อง เพราะข่าวดีแห่งพระวรสาร
นำไปสู่การกลับใจและวิธีการคิด ทำให้ยอมรับศักดิ์ศรีของมนุษย์แต่ละ
คน ทำให้พร้อมที่จะเผชิญกำลังเข้าด้วยกันอย่างเหนียวแน่น พร้อมทั้ง
จะผูกพันตนรับใช้ผู้อื่น และทำให้มนุษย์ได้มีส่วนร่วมอยู่ในโครงการ
ของพระเป็นเจ้า คือการสร้างพระอาณาจักรแห่งสันติและความชอบ
ธรรม ซึ่งเริ่มต้นขึ้นแล้วตั้งแต่ในชีวิตนี้ นี่คือ ภาพอนาคตในพระ
คัมภีร์ที่พูดถึง “ฟ้าใหม่และแผ่นดินใหม่” (เทียบ อสย. 65:17; 2ปต.
3:13; วว. 21:1) ซึ่งในประวัติศาสตร์ได้กลายเป็นประจักษ์ปรากฏกำลัง
และจุดหมายปลายทางของการก้าวไปข้างหน้าของมนุษยชาติ⁶⁵

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า พระศาสนจักรยืนยันตัวเองว่ามี
พันธกิจด้านศาสนา⁶⁶ แต่สิ่งนี้ต้องเกิดขึ้น เพื่อทำให้เกิดใหม่ในชีวิต
จริงและประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ

การนำค่านิยมแห่งพระวรสารเข้าใจแหวดวงทางการเมืองทาง
สังคมและทางเศรษฐกิจเป็นงานเฉพาะสำหรับฆราวาส⁶⁷ ครูคำสอนมี
บทบาทสำคัญในงานพัฒนามนุษย์ และส่งเสริมความยุติธรรม โดยที่
เขาเจริญชีวิตฐานะฆราวาสในสังคม จึงสามารถเข้าใจเป็นอย่างดี
ควรให้ความหมายและพยายามที่จะแก้ปัญหาในระดับสังคมและส่วน
บุคคลตามแสงสว่างแห่งพระวรสาร ดังนั้น เขาควรใกล้ชิดกับปวงชน
เพื่อช่วยให้ปวงชนเข้าใจสภาพความเป็นจริงของชีวิตสังคมเพื่อที่จะ

พยายามปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น และถ้าจำเป็น ครูคำสอนควรกล้าที่จะพูดถึงข้อบกพร่องและป้องกันสิทธิของปวงชนด้วย

เมื่อจำเป็นต้องปฏิบัติงานสร้างสรรค์ในเรื่องนี้ ครูคำสอนควรร่วมปฏิบัติงานกับชุมชนอย่างมีเอกภาพตามโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้น โดยได้รับความเห็นชอบจากพระสังฆราช

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนามนุษย์คือ การเลือกที่ให้สิทธิแก่คนจนก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูคำสอนที่ทำงานแพร่ธรรมทั่วไป มีหน้าที่จะเลือกในแง่พระศาสนจักร ซึ่งไม่ได้หมายความว่าเขาสนใจแต่คนจน แต่คนจนควรได้รับความสนใจเป็นอันดับแรก พื้นฐานของความสนใจคนจนต้องเป็นความรัก เพราะสมเด็จพระสันตะปาปายอห์น ปอล ที่ 2 ตรัสอย่างชัดเจนว่า “ความรักจะต้องคงอยู่และยังคงเป็นตัวจักรของกิจกรรมแพร่ธรรม”⁶⁸

เรามักเข้าใจคนว่าขาดแคลนฝ่ายวัตถุ ซึ่งมีจำนวนมากในดินแดนมิสซังหลายแห่ง บรรดาพี่น้องชายหญิงของพระคริสต์เหล่านี้ควรสัมผัสได้ถึงความรักประสาแม่ของพระศาสนจักรที่มีต่อเขา แม้กระทั่งเมื่อคนจนนั้นยังไม่เป็นสมาชิกของพระศาสนจักรก็ตาม เพื่อคนจนจะได้กำลังใจเพื่อที่จะยอมรับและเอาชนะความยากลำบากต่างๆ ด้วยความช่วยเหลือของความศรัทธาแบบคริสตชนและคนจนเองจะกลายเป็นตัวแทนของการพัฒนาแบบบูรณาการของพวกเขาเอง กิจกรรมส่งเสริมเมตตาธรรมของพระศาสนจักรเหมือนกับกิจกรรมด้านอภิบาลทั้งหมด คือ “นำความสว่างและกำลังใจมาให้แก่คนยากจน สู่อการพัฒนาที่ถูกต้อง”⁶⁹

นอกจากคนจนด้านเงินแล้ว ครูคำสอนควรสนใจเป็นพิเศษต่อคนประเภทอื่นที่ขาดแคลนด้วย เช่น กลุ่มคนที่ถูกกดขี่ข่มเหง คนที่ด้อยโอกาสในสังคม คนพิการ คนว่างงาน นักโทษ ผู้อพยพ คนติดยาเสพติด คนที่ทนทุกข์จากโรคเอดส์ เป็นต้น⁷⁰

14. จิตตารมณ์ของการฟื้นฟูเอกภาพคริสตจักร (ECUMENISM) ความขัดแย้งระหว่างคริสตชนต่างนิกาย “เป็นการขัดต่อพระประสงค์ของพระเจ้าอย่างเปิดเผย เป็นที่สะดุดแก่ชาวโลก และก่อให้เกิดความเสียหายต่อจุดมุ่งหมายอันศักดิ์สิทธิ์ที่สุดของการประกาศข่าวดีแก่มนุษย์ทุกคน”⁷¹

คริสตชนทุกคนสมควร “มีส่วนร่วมในการเสวนาระหว่างคริสตชนต่างนิกาย และจัดงานสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อส่งเสริมเอกภาพระหว่างคริสตชน”⁷² งานนี้เป็นงานเร่งด่วนพิเศษสำหรับดินแดนมิสซัง เพื่อคำภาวนาของพระเยซูเจ้าต่อพระบิดาจะไม่ไร้ผล “ให้พวกเขาเองเป็นหนึ่งในเรา เพื่อให้โลกเชื่อว่าพระองค์ทรงใช้ข้าพเจ้ามา” (ยน. 17:21)⁷³

โดยภาระหน้าที่แล้ว ครูคำสอนจำเป็นต้องเข้าไปร่วมในงานแพร่ธรรมด้านนี้ และควรส่งเสริมจิตตารมณ์ศาสนสัมพันธ์ โดยเริ่มจากคริสตชนสำรอง และผู้ที่เพิ่งรับศีลล้างบาป⁷⁴ ครูคำสอนควรปรารถนาเอกภาพระหว่างคริสตชนอย่างลึกซึ้ง ควรเข้าร่วมเสวนากับคริสตชนต่างนิกาย และควรรับภาระที่จะเริ่มงานที่สร้างความสัมพันธ์กับศาสนจักรอื่นๆ ด้วยใจกว้าง⁷⁵ โดยยังรักษาบทบาทเฉพาะและปฏิบัติตามนโยบายของพระศาสนจักรที่กำหนดไว้อย่าง

เฉพาะเจาะจงโดยสภาพระสังฆราชและสังฆราชท้องถิ่น⁷⁶ ดังนั้น กิจกรรมด้านคำสอนของครูคำสอนและการอบรมศาสนธรรมใน โรงเรียนควรเป็นการปลูกฝังการเปิดรับที่จะร่วมมือสร้างความสัมพันธ์ กับศาสนจักรอื่น⁷⁷

กิจกรรมของครูคำสอนจะเป็นการร่วมมือกับคริสตชนต่าง นิกายอย่างแท้จริง ถ้าทั้งสองฝ่ายกล่าวสอนว่า “ความจริงที่ได้รับการไข แสดง และหนทางแห่งความรอดอันสมบูรณ์นั้นมีอยู่ในพระศาสนจักร คาทอลิก”⁷⁸ และ “ให้ภาพที่ถูกต้องและเป็นธรรมแก่ศาสนจักรอื่นๆ และชุมชนแห่งผู้มีความเชื่อว่าพระจิตของพระคริสต์ยังทรงใช้ศาสน จักรเหล่านั้นเป็นหนทางไปสู่ความรอดด้วย”⁷⁹

ครูคำสอนควรพยายามที่จะมีความสัมพันธ์อันดีกับครูคำสอน และผู้นำของนิกายอื่น ในความเห็นชอบของพระสังฆราชของตน และ เมื่อทำหน้าที่ฐานะเป็นผู้แทนของท่าน ครูคำสอนควรหลีกเลี่ยงการ แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นที่ไร้ประโยชน์ ควรช่วยเหลือให้ผู้มีความเชื่อเจริญ ชีวิตอย่างกลมกลืนด้วยความเคารพต่อคริสตชนต่าง นิกาย ขณะเดียวกันก็รักษาเอกลักษณ์ของคาทอลิกเองอย่างครบถ้วน และ ควรเป็นผู้ประสานงานให้ผู้มีความเชื่อร่วมมือกันทำงานเพื่อสันติภาพ⁸⁰

15. การเสวนากับศาสนิกชนอื่น การเสวนาระหว่างศาสนา ต่างๆ เป็นพันธกิจของการประกาศพระวรสารของพระศาสนจักร เช่นเดียวกับการเทศน์สอน การเสวนานี้เป็นวิธีที่จะทำให้พระคริสต์เป็นที่รู้จักด้วย และสิ่งที่สำคัญคือ พระศาสนจักรคาทอลิกยังรักษา ความสัมพันธ์ที่ดีและติดต่อกับศาสนิกชนที่มีความเชื่ออื่นๆ ควรใช้วิธี

เสวนาที่ปกป้องความเชื่อไว้ (SAVING DIALOGUE) ที่เข้าถึงจิตตารมณ์ของพระคริสต์เอง

เมื่อครูคำสอนติดต่อสัมพันธ์กับศาสนิกชนอื่น เขาควรเปิดรับการเสวนาแบบนี้และได้รับการอบรมเพื่อมีส่วนร่วมในการเสวนา เขาควรตระหนักถึงคุณค่า และนำคุณค่านั้นไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายของพระอาจารย์มานูภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสมณสาสน์ “พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่” และเอกสารเรื่อง “การเสวนาและการประกาศพระวาจา” (DIALOGUE AND PROCLAMATION) ซึ่งร่างขึ้นโดยสมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องการเสวนากับศาสนาอื่น และสมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน และของคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก⁸¹ (CATECHISM OF THE CATHOLIC CHURCH) พอสรุปได้ว่า

❖ การฟังพระจิต ซึ่งพัดไปตามทิศทางที่พระองค์ทรงพระประสงค์ (เทียบ ยน. 3:8) เคารพต่อการทำงานของพระองค์ในวิญญานอื่น ๆ และการต่อสู้เพื่อชำระกายในจิตวิญญานให้บริสุทธิ์ โดยหลีกเลี่ยงการเสวนาที่ไม่บังเกิดผล

❖ ความรู้ที่ถูกต้อง ของการปฏิบัติศาสนกิจในพื้นที่แพร่ธรรมในเรื่องประวัติความเป็นมาและการจัดระเบียบองค์การของเขา คุณค่าในศาสนาอื่นซึ่งเปรียบเสมือน “เมล็ดแห่งพระวาจา” สามารถเป็น “การเตรียมรับข่าวดีแห่งพระวรสาร”⁸³ ควรแก้ไขข้อจำกัดและข้อผิดพลาดต่างๆ ที่ไม่สอดคล้องกับข่าวดีแห่งพระวรสารให้สมบูรณ์ และถูกต้อง

❖ **ความเชื่อมั่นว่าความรอดมาจากพระคริสต์** ดังนั้น การเสวนาไม่ควรขัดขวางเราให้ประกาศพระวาจา⁸⁴ ที่ว่า พระศาสนจักรเป็นทางธรรมดาไปสู่ความรอดและเป็นความจริงที่ได้รับการไขแสดงอย่างสมบูรณ์และเป็นวิธีที่จะเข้าสู่ความรอดนั้น⁸⁵ ดังที่สมเด็จพระสันตะปาปาโยฮัน ปอล ที่ 2 ทรงยืนยันเมื่อทรงอ้างถึงพระสมณสาสน์ “พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่” ว่า “เราไม่สามารถจัดระดับการไขแสดงของพระเจ้าในพระคริสต์ให้อยู่ในระดับเดียวกับพระคัมภีร์หรือธรรมประเพณีของศาสนาอื่น ความเชื่อคาทอลิกไม่ยอมรับลัทธิที่ถือว่าพระเจ้าเป็นศูนย์กลางซึ่งไม่รู้จักพระคริสต์ในเอกลักษณ์ที่สมบูรณ์ของพระองค์ (...) นักแพร่ธรรมของพระคริสต์ต้องการยืนยันกรานอย่างมั่นคงและการเรียกร้องอย่างชัดเจนให้เป็นศิษย์ไปประกาศแก่นานาชาติและโปรดศีลล้างบาปแก่เขา เพื่อจะนำเขาไปสู่ความไพบูลย์แห่งของประทานของพระเจ้า”⁸⁶ ดังนั้น การเสวนาไม่ควรนำไปสู่ลัทธิสัมพันธภาพด้านศาสนา (RELIGIOUS RELATIVISM)

❖ **ความร่วมมือกันในภาคปฏิบัติกับหน่วยงานที่ไม่ใช่** คริสตศาสนา ในการเผชิญกับการท้าทายอันยิ่งใหญ่ต่อมนุษยชาติ เช่น การสร้างสันติภาพ ความยุติธรรม การพัฒนา เป็นต้น⁸⁷ ควรเป็นที่ของการเคารพและเปิดรับผู้อื่น พระเจ้าทรงเป็นพระบิดาของทุกคนและความรักของพระองค์ซึ่งรวบรวมครอบครัวมนุษย์ให้เป็นหนึ่งเดียวกันในการทำงานเพื่อความดีส่วนรวม

ในการมีส่วนร่วมในการเสวนาเช่นนั้น ครูคำสอนไม่ควรกระทำตามลำพัง แต่ควรร่วมมือเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกับชุมชน งาน

สร้างสรรค์ควรดำเนินงานเป็นโครงการที่ได้รับความเห็นชอบจาก พระสังฆราช และถ้าจำเป็นควรได้รับความเห็นชอบจากสภา พระสังฆราชหรือสันตะสำนัก ครูคำสอนไม่ควรปฏิบัติงานแต่ฝ่าย เดียว โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ควรทำสิ่งที่ขัดแย้งกับบรรทัดฐานที่ กำหนดไว้แล้ว

ในที่สุด เราควรเชื่อในการเสวนาต่อไป แม้ว่าดูเหมือนเป็นสิ่ง ที่ยากหรือทำให้เกิดความเข้าใจผิด สำหรับสถานการณ์หนึ่งวิธีเสวนา เป็นวิธีเดียวที่จะเป็นประจักษ์พยานถึงพระคริสต์ การเสวนามักจะเป็น หนทางหนึ่งที่จะนำไปสู่พระอาณาจักรของพระเจ้า และจะบังเกิดผล อย่างแน่นอน แม้ว่ากาลเวลาและวาระจะเป็นสิ่งที่สงวนไว้ให้เป็นของ พระบิดาแต่องค์เดียว (เทียบ กจ. 1:7)⁸⁸

16. ข้อควรระวังต่อการแพร่ธรรมของลัทธินิกายต่าง ๆ

การแพร่อย่างรวดเร็วของนิกายต่าง ๆ ที่กำเนิดจากคริสตศาสนาและ จากศาสนาอื่น ก่อให้เกิดการทำทายนานอภินิหารสำหรับพระศาสนจักร ทั่วโลกในปัจจุบันนี้ ลัทธินิกายเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่ร้ายแรงต่อการ ประกาศข่าวดีแห่งพระวรสารในดินแดนมิสซัง และการเติบโตอย่าง เป็นระเบียบของพระศาสนจักรเกิดใหม่ เพราะนิกายเหล่านี้ทำให้บุรณ ภาพของความเชื่อและเอกภาพเสียไป⁸⁹

อิทธิพลของลัทธินิกายเหล่านี้ทำลายบางภูมิภาคและบุคคล บางคนมาก สิ่งที่ลัทธินิกายเหล่านี้มักกระทำคือ การเสวนา คำตอบ ที่ดูง่ายและแบบสำเร็จรูปสำหรับความรู้สึกต้องการของผู้คน และใช้

วิธีการต่างๆ ที่ปรับลัทธิในกายของเขาให้เข้ากับความสำเร็จของ
ท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น⁹⁰

เป็นที่ทราบทั่วไปว่า พระอาจารย์านุภาพของพระศาสนจักร
มักเตือนเกี่ยวกับอันตรายที่มาจากลัทธิในกายต่างๆ และเรียกร้องให้มี
“การไตร่ตรองที่จริงจัง” (SERIOUS REFLECTION) เพราะมีการแพร่
ลัทธิอย่างรวดเร็ว⁹¹ อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ดินแดนมิสซังควรกระทำคือ
การฟื้นฟูงานแพร่ธรรมเองมากกว่า การรณรงค์แงบวกเพื่อต่อต้าน
ลัทธิในกายเหล่านั้น⁹²

ครูคำสอนเหมาะสมที่จะเป็นผู้ล้างอิทธิพลของลัทธิในกายต่างๆ
เพราะครูคำสอนทำงานสอนความเชื่อและสนับสนุนการเจริญเติบโต
ของชีวิตคริสตชน เขาจึงสามารถช่วยเหลือทั้งคริสตชนและผู้ที่ไม่ใช่
คริสตชน ให้เข้าใจคำตอบที่แท้จริงต่อความต้องการของเขา จะได้ไม่
หันไปหาความมั่นคงจอมปลอมของลัทธิในกายต่างๆ การเป็นสมาชิก
ของกลุ่มฆราวาสทำให้ครูคำสอนใกล้ชิดกับผู้คนและสามารถทราบถึง
สถานการณ์โดยตรงและตามความเป็นจริง

สายงานที่ครูคำสอนควรเลือก ควรเป็นการศึกษาถึงสิ่งที่ลัทธิ
ในกายต่างๆ สอน และประเด็นซึ่งใช้โจมตีพระศาสนจักร เพื่อที่จะ
สามารถชี้ถึงความไม่แน่นอนในตำแหน่งของลัทธิในกายนั้น เพื่อที่จะ
พูดคัดค้านการรุกรานของลัทธิในกายนั้น โดยครูคำสอนให้คำแนะนำแงบวก
และสนับสนุนคริสตชนให้แข็งแกร่งขึ้น และประกาศข่าวสาร
ของคริสต์ศาสนาอย่างชัดเจน ครูคำสอนควรใส่ใจผู้คนและปัญหาของ
เขาเป็นส่วนตัว ช่วยเขาให้ขจัดข้อสงสัยต่างๆ และระมัดระวังต่อ
สัญญาที่ผิวเผินของลัทธิในกายต่างๆ

ไม่ควรลืมนว่ามีหลายลัทธิิกายที่ไม่ยอมอ่อนข้อและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตั้งตัวเป็นศัตรูกับพระศาสนจักรคาทอลิก จะใช้การเสวนาเชิงสร้างสรรค์กับลัทธิิกายเหล่านี้ไม่ได้ ถึงแม้ว่า เราต้องเคารพและเข้าใจบุคคลก็ตาม ตำแหน่งของพระศาสนจักรจะต้องชัดเจนในเรื่องนี้ และในทางศาสนสัมพันธ์ด้วย เพราะการแพร่ธรรมของลัทธิิกายเหล่านี้ก่อให้เกิดอันตรายแก่คริสตศาสนจักรนิกายอื่นด้วย⁹³ ในที่นี้ครูกำลังสอนยังคงดำเนินตามโครงการที่เกี่ยวกับการอภิบาลภายใต้ความเห็นชอบของผู้ใหญ่ฝ่ายพระศาสนจักร⁹⁴

ภาคที่ 2

การเลือกและการอบรมครูคำสอน

ง) การเลือกผู้สมัคร

17. ความสำคัญของการเลือกที่เหมาะสม เป็นการยากที่จะวางกฎเกณฑ์เพื่อที่จะยกระดับความเชื่อและความแข็งแกร่งของแรงจูงใจของผู้สมัครควรมี เพื่อเข้ารับการอบรมเป็นครูคำสอน เหตุที่เป็นเช่นนี้คือระดับวุฒิภาวะด้านศาสนาต่างกันในแต่ละคริสตชุมชน บุคลากรที่เหมาะสมและใช้งานได้หาได้ยาก สภาพสังคม การเมือง มาตรฐานการศึกษาต่ำและปัญหาด้านการเงิน แต่เราไม่ควรพ่ายแพ้ต่อความยากลำบากและทำให้มาตรฐานของครูคำสอนต่ำลง

สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนยื่นหยัดบนหลักการที่ว่า การเลือกที่ดีเพื่อหาผู้สมัครเป็นสิ่งสำคัญ ควรกำหนด

คุณลักษณะขั้นสูงไว้ตั้งแต่ต้น ผู้อภิบาลเชื่อมั่นในสิ่งนี้และถือเป็นเป้าหมาย และถึงแม้ว่าจะค่อยๆ บรรลุถึงเป้าหมายนั้นก็ตาม ครุคำสอนไม่ควรให้คุณลักษณะน้อยกว่าที่กำหนดไว้มากนัก ผู้อภิบาลควรเตรียมชุมชนด้วย โดยเฉพาะเยาวชน โดยการอธิบายบทบาทครุคำสอน เพื่อกระตุ้นความสนใจเกี่ยวกับศาสนบริการประเภทนี้ ไม่ควรลืมว่า การให้เกียรติต่อการบริการประเภทนี้เป็นสัดส่วนโดยตรงกับวิธีที่พระสงฆ์ผู้อภิบาลปฏิบัติต่อครุคำสอน โดยการมอบงานที่คุ้มค่าและการเคารพต่อความรักผิตชอบของครุคำสอน ครุคำสอนที่มีชีวิตชีวา 95 รับผิตชอบและปฏิบัติงานดี จะทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างกระตือรือร้นและอย่างชื่นชมยินดี ครุคำสอนควรได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมและน่าประทับใจ ครุคำสอนเช่นนี้จะเป็นผู้ส่งเสริมกระแสเรียกแบบอื่นอย่างดีที่สุด

18. เกณฑ์สำหรับการเลือก บางมาตรการมีความสำคัญ ขณะบางมาตรการเป็นเพียงข้อเลือก จะเป็นประโยชน์ถ้ามีการกำหนดรายการของมาตรการสำหรับใช้ทั่วพระศาสนจักร มาตรการเหล่านี้ควรมีเพียงพอ ถูกต้อง ตรงกับสภาพที่เป็นจริง และควบคุมได้ ควรปรับให้เข้ากับสภาพท้องถิ่นโดยผู้มีอำนาจในท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้วินิจฉัยที่ดีที่สุดถึงความต้องการและความเป็นไปได้ของชุมชน

ควรจดจำข้อพิจารณาทั่วไปต่อไปนี้ เพื่อจะได้ใช้เป็นนโยบายร่วมในดินแดนมิสซังทั้งหมด ยกเว้นข้อแตกต่างที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

❖ บางมาตรฐานการเกี่ยวข้องกับบุคลิกลักษณะของครุคำสอน มีกฎพื้นฐานที่ว่า ไม่ควรรับสมัครผู้ที่ไม่มีแรงจูงใจแน่วแน่และ

กำลังหางานอย่างง่าย ๆ เพียงเพราะหางานอื่นทำไม่ได้แล้ว คุณสมบัติ
แง่บวกของผู้สมัคร คือ แสดงออกถึงความเชื่อที่มาจากความศรัทธา
ของเขาและในการดำเนินชีวิตประจำวัน รักพระศาสนาจักรและมีน้ำ
หนึ่งใจเดียวกับพระสังฆราช มีจิตตารมณ์เยี่ยงธรรมทูตและความ
กระตือรือร้นที่จะแพร่ธรรม รักพี่น้องชายหญิงและเต็มใจที่จะให้บริการ
ด้วยใจกว้าง ได้รับการศึกษาอย่างเพียงพอ เคารพต่อชุมชน มี
คุณลักษณะในด้านวิธีการสอนจริยธรรมและมนุษยธรรม สิ่งจำเป็น
สำหรับงานคำสอน เช่น ความกระฉับกระเฉงในการทำงาน
ความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น เป็นต้น

❖ มาตรการอื่นที่เกี่ยวข้องกับขบวนการเลือกครูคำสอน
กรณีที่เกิดปัญหาด้านศาสนบริการ ให้พระสังฆราชเป็นผู้ตัดสินซึ่งใน
กรณีนี้หมายถึง พระสงฆ์เจ้าวัด แต่ชุมชนอาจเสนอชื่อผู้สมัครและ
ประเมินผลได้ ในขั้นตอนต่อไป พระสงฆ์เจ้าวัดควรเสนอชื่อผู้สมัครที่
เลือกแล้วต่อพระสังฆราชหรือผู้แทนของท่าน เพื่อยืนยันการเลือกนั้น
และในที่สุด จะได้มอบงานแก่ครูคำสอนอย่างเป็นทางการต่อไป

❖ ควรมีมาตรการพิเศษสำหรับการรับผู้สมัครในศูนย์คำ
สอน นอกเหนือจากมาตรการทั่วไปแล้ว แต่ละศูนย์ควรรักษา
ลักษณะเฉพาะตัว เพราะแต่ละศูนย์ต้องการครูคำสอนที่สำเร็จ
การศึกษาระดับต่างกัน อันเป็นเงื่อนไขสำหรับการร่วมงาน การจัด
โครงการอบรมครูคำสอน เป็นต้น

เราอาจปรับนโยบายกว้างๆ เหล่านี้ให้มีลักษณะเฉพาะเจาะจงเหมาะสมสำหรับท้องถิ่นมากขึ้น และปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมเฉพาะในแต่ละพื้นที่ได้

จ) ขบวนการอบรมครูคำสอน

19. ความต้องการการอบรมที่เหมาะสม เพื่อที่จะมีจำนวนครูคำสอนที่เหมาะสมอย่างเพียงพอสำหรับชุมชน นอกจากการเลือกอย่างถี่ถ้วนแล้ว ยังต้องเน้นการอบรมให้มีคุณลักษณะตรงตามที่ต้องการด้วย พระอาจารย์ยานุภาพมักจะเน้นเรื่องนี้เพราะทุกกิจกรรมแพร่ธรรม “ซึ่งไม่ได้กระทำโดยบุคคลที่รับการอบรมมาอย่างถูกต้องถือว่าเป็นความล้มเหลว”⁹⁶

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ของพระอาจารย์ยานุภาพกล่าวถึงการอบรมครูคำสอนในแนวกว้างและแนวเฉพาะเจาะจง **แนวกว้าง**ในแง่ที่ว่า ให้มีการพัฒนาบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยทั้งครบของครูคำสอน **แนวเฉพาะเจาะจง** ตรงที่ให้อบรมให้เข้ากับงานเฉพาะ ซึ่งครูคำสอนต้องรับผิดชอบและทำงานเสริมต่างๆ เช่น การสอนพระวาจาแก่คริสตชนและคนต่างศาสนา การนำชุมชน การเป็นประธาน (ถ้าจำเป็น) ในวจนพิธีกรรม และการช่วยเหลือผู้ขัดสนด้านวัตถุและจิตใจด้วยวิธีการต่างๆ ดังที่สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 ได้ตรัสว่า “การวางมาตรฐานขั้นสูงหมายถึง การจัดให้มีการอบรมขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและการอบรมให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ นี่เป็นหน้าที่ขั้นพื้นฐานเพื่อที่จะมั่นใจว่ามีบุคลากรที่มีคุณลักษณะครบถ้วนสำหรับ

พันธกิจของพระศาสนจักร ด้วยการจัดโครงการอบรมที่ดีและมีโครงสร้างที่เพียงพอ โดยการจัดให้มีการอบรมในแง่ต่างๆ เช่น ด้านมนุษยธรรม ด้านชีวิตจิต หลักพระธรรมคำสอน ด้านแพรธรรมและด้านงานอาชีพ”⁹⁷

ดังนั้น ควรมีโครงการอบรมทั้งสำหรับผู้สมัครและผู้จัดการอบรม สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนมั่นใจว่าบรรดาพระสังฆราชจะตระหนักว่า การอบรมครูคำสอนนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานอภิบาลของท่าน⁹⁸

20. เอกภาพและความกลมกลืนในเรื่องบุคลิกภาพของครูคำสอน ครูคำสอนดำเนินชีวิตตามกระแสเรียก เช่นเดียวกับสมาชิกทั้งหมดของฆราวาสคาทอลิก คือ “ได้รับการอบรมตามเอกภาพซึ่งมีอยู่จากการเป็นสมาชิกของพระศาสนจักรและพลเมืองของสังคมมนุษย์”⁹⁹ ไม่มีการแบ่งแยกชีวิตที่มีลักษณะขนานกันคือ ชีวิต “จิต” กับค่านิยมและความต้องการ ชีวิต “ประสาโลก” และรูปแบบการแสดงออกต่างๆ และชีวิต “แพรธรรม” กับข้อเรียกร้องของการแพรธรรม¹⁰⁰

ครูคำสอนจะมีบุคลิกภาพที่มีเอกภาพและกลมกลืนได้ประการแรกครูคำสอนต้องเอาชนะอุปสรรคจากการผันแปรทางอารมณ์ ภูมิปัญญาและอารมณ์ความรู้สึก และจัดระเบียบลีลาชีวิต แต่สิ่งที่ควรกระทำอย่างจริงจังคือ ความสามารถที่จะเข้าถึงส่วนลึกของวิญญาณหาหลักการและที่มาของเอกลักษณ์ของครูคำสอน คือ พระบุคคลของพระคริสตเจ้าเอง

แน่นอน จุดมุ่งหมายแรกที่สำคัญของครูคำสอนคือ พระบุคคลของพระเยซูชวาวนาซาเรธ พระเอกราชบุตรของพระบิดา ซึ่ง “เพียบพร้อมด้วยพระพรหรรษาและความจริง” (ยน. 1:14) “ทรงเป็นหนทาง ความจริง และชีวิต” (ยน. 14:6) ทรงเป็น “ธรรมล้ำลึกของพระคริสต์” (อฟ. 3:4) ในสภาพบูรณาการซึ่ง “ซ่อนเร้นอยู่หลายยุคและหลายชั่วอายุ” (คส. 1:26) ซึ่งต้องได้รับการไขแสดง ควรสนใจที่จะถ่ายทอดหลักการและชีวิตของพระเยซูคริสต์โดยทางการสอนและความประพฤติของเขา แบบอย่างของชีวิต ความเป็นอยู่และการทำงานควรขึ้นกับพระฉบับแบบของพระคริสต์ทั้งหมด เอกภาพและความกลมกลืนในบุคลิกภาพควรมีศูนย์กลางที่พระคริสต์ “ความใกล้ชิดอย่างลึกซึ้งกับพระคริสต์และพระบิดา” ในพระจิต¹⁰¹ ต้องยืนยันสิ่งนี้อย่างจริงจังเมื่อมีปัญหเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของครูคำสอน ในยุคที่มีผลเด่นชัดสำหรับงานแพร่ธรรมของพระศาสนจักร

21. วุฒิกวาระแบบมนุษย์ ตั้งแต่เริ่มต้น เป็นที่ทราบแน่ชัดว่าผู้สมัครต้องพัฒนาลักษณะแบบมนุษย์ขั้นพื้นฐานมากขึ้น สิ่งที่ต้องเน้นคือเป็นบุคคลที่มีวุฒิกวาระแบบมนุษย์ เหมาะสมที่จะมีบทบาทรับผิดชอบในชุมชน

คุณลักษณะที่ควรนำมาพิจารณา คือ ด้านมนุษย์แท้ๆ เช่น สมดุลทางด้านร่างกายและจิตใจ สุขภาพที่ดี ความสำนึกรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ มีพลัง การปฏิบัติตนที่ดีในครอบครัว และเกี่ยวกับวิชาชีพ จิตตารมณ์แห่งการเสียสละ มีพลังกำลัง ความอดุสาหะ เป็นต้น พร้อมด้วยความเห็นเกี่ยวกับหน้าที่ของครูคำสอนคือ มี

มนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการเสวนากับคนต่างศาสนา การ
เข้าใจวัฒนธรรมของตน ความสามารถที่จะติดต่อสื่อสาร ความตั้งใจ
ที่จะทำงานร่วมกับคนอื่น ลักษณะเป็นผู้ สมดุลในเรื่องวิจารณ์ญาณ
ใจกว้าง การมองสภาพต่างๆ ตามความเป็นจริง ความสามารถที่จะ
บรรเทาใจ และให้ความหวังแก่ผู้อื่น เป็นต้น พร้อมกับความเห็น
เกี่ยวกับบทบาทหรือสถานการณ์เฉพาะ คือ ความสามารถพิเศษใน
การทำงาน การพัฒนา การส่งเสริมสังคม วัฒนธรรม ความยุติธรรม
การดูแลสุขภาพอนามัย เป็นต้น

จุดมุ่งหมายของการอบรมด้านคำสอนจะสร้างจากคุณลักษณะ
แบบมนุษย์ เพื่อพัฒนาครูคำสอนและเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็น เพื่อให้
งานแพร่ธรรมบังเกิดผล

22. ชีวิตจิตที่ลึกซึ้ง เพื่อให้ทำให้การอบรมผู้อื่นในเรื่องความ
เชื่อ ครูคำสอนควรมีชีวิตจิตลึกซึ้ง เพราะชีวิตจิตเป็นแง่มุมที่สำคัญ
ที่สุดในการอบรม ครูคำสอนที่แท้จริงคือนักบุญ¹⁰²

ชีวิตจิตครูคำสอนอยู่บนพื้นฐานของการรวมเป็นหนึ่งกับความ
เป็นบุคคลของพระเยซูเจ้าในเรื่องความเชื่อและความรัก พระเยซูเจ้า
ได้ตรัสเรียก และทรงส่งครูคำสอนไปกระทำพันธกิจของพระองค์¹⁰³
เช่นเดียวกับพระเยซูเจ้าซึ่งทรงเป็นพระอาจารย์แต่ผู้เดียว (เทียบ มธ.
23:8)¹⁰⁴ ครูคำสอนรับใช้เพื่อนพี่น้องชายหญิงโดยการสอนและการ
ทำงาน (เทียบ กจ. 1:1) ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความรัก เพื่อที่จะ
กระทำตามพระประสงค์ของพระบิดา ซึ่งเป็นการแสดงความรักเพื่อ
ช่วยคนอื่นให้รอด พระประสงค์ของพระบิดาคืออาหารของครูคำสอน

เช่นเดียวกับพระกระยาหารของพระเยซูเจ้า (เทียบ ยน. 4:34) อุดมคติของครูคำสอนคือ การทำให้ชีวิตศักดิ์สิทธิ์ในขณะที่ดำเนินชีวิตเยี่ยงฆราวาสแพร่ธรรม¹⁰⁵

การอบรมด้านชีวิตจิตควรเป็นขบวนการของการฟัง “ผู้ทรงเป็นหลักบันดาลใจในงานสอนคำสอนทั้งหมด และของครูคำสอน ท่านผู้นั้นคือ พระจิตเจ้า ผู้ทรงเป็นพระจิตของพระบิดาและพระบุตร”¹⁰⁶

วิธีที่ดีที่สุดที่จะเข้าถึงวุฒิภาวะแห่งชีวิตภายในคือ เจริญชีวิตภาวนาและชีวิตแห่งศีลศักดิ์สิทธิ์อย่างเข้มข้น¹⁰⁷

ตามประสบการณ์จริงของครูคำสอน สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนเสนอข้อปฏิบัติต่อไปนี้ เป็นองค์ประกอบสำคัญในชีวิตภาวนา อย่างน้อยที่สุดสำหรับครูคำสอนที่นำชุมชนเป็นงานเสริม ครูคำสอนที่ทำงานเต็มเวลาและครูคำสอนที่ร่วมงานอย่างใกล้ชิดกับพระสงฆ์เจ้าวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งของผู้ประสานงาน (CADRES)

❖ การรับศีลมหาสนิทอย่างสม่ำเสมอและทุกวัน เพื่อเลี้ยงตัวเองด้วย “ปังทรงชีวิต” (ยน. 6:34) เพื่อสร้าง “กายเดียวกัน” กับชุมชน (เทียบ 1คร. 10:17) และถวายตัวเองแด่พระบิดาร่วมกับพระกายและพระโลหิตของพระเยซูเจ้า¹⁰⁸

❖ การทำให้พิธีกรรมมีชีวิตชีวา ในหลายมิติ เพื่อการเจริญเติบโตของตนเองและชุมชน¹⁰⁹

❖ การตอบรับในการสวดทำวัตร โดยเฉพาะสวดทำวัตรเช้าและสวดทำวัตรเย็น เพื่อร่วมเป็นหนึ่งในเดียวกับเพลงสรรเสริญพระ

เจ้าซึ่งพระศาสนจักรทูลเสนอต่อพระบิดา “ตั้งแต่ที่ดวงอาทิตย์ขึ้นจนถึงที่ดวงอาทิตย์ตก” (สดด 113:3)¹¹⁰

❖ **การรำพึงภาวนาประจำวัน** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การรำพึงตามพระวาจาของพระเจ้าในท่าทีของการพิศเพ่งรำพึงและการตอบสนองการรำพึงนั้น ตามประสบการณ์จะเห็นว่า “แม้เป็นฆราวาสก็ควรรำพึงภาวนาอย่างสม่ำเสมอ และอ่านหนังสือบำรุงความศรัทธาเพื่อจัดระเบียบชีวิตของตนและประกันการเจริญเติบโตฝ่ายจิต”¹¹¹

❖ **การภาวนาส่วนตัว** ซึ่งติดต่อกับพระเจ้าในช่วงเวลาการทำงานประจำวัน ด้วยความตั้งใจภาวนาถึงพระนางมารีย์เป็นพิเศษ

❖ **การรับศีลอุบายบ่อยๆ** เพื่อขออุบายสำหรับความผิดที่ได้กระทำและฟื้นฟูความกระตือรือร้นของตน¹¹²

❖ **มีส่วนร่วมในการอบรมฟื้นฟูจิตใจ** ทั้งส่วนตัวและชุมชน อาศัยชีวิตแห่งการภาวนา ครูคำสอนจะมั่งคั่งในชีวิตภายในและเข้าถึงวุฒิภาวะฝ่ายจิตซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเป็นครูคำสอน การภาวนาเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้งานอภิบาลบังเกิดผล เพราะการถ่ายทอดความเชื่อคริสตชนขึ้นกับความสามารถของครูคำสอนน้อยกว่าการทำงานของพระพรชานของพระเจ้าในดวงใจของผู้ที่ได้ยินข่าวสารนั้น¹¹³

ถ้าจำนวนผู้สมัครที่เหมาะสมยังไม่เพียงพอ จะเป็นการเสี่ยงที่จะรับครูคำสอนที่มีชีวิตไม่เพียงพอ แต่สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนจะไม่สนับสนุนให้แก้ปัญหาเชิงปฏิบัติเช่นนั้น

เพราะพันธกิจในโลกปัจจุบันต้องการให้ครุคําสอนอยู่ในตำแหน่งอัน
ทรงเกียรติในพระศาสนจักร

เพื่อช่วยครุคําสอนในด้านชีวิตจิต ควรจัดให้มีการแนะนำ
ด้านชีวิตจิต สังฆมณฑลควรได้รับความสนับสนุนจากพระสงฆ์ที่
เชี่ยวชาญด้านนี้ที่สนใจครุคําสอน และงานของครุคําสอน เพื่อจัดให้มี
การแนะนำฝ่ายจิต แต่สิ่งที่สำคัญคือ ครุคําสอนแต่ละคนควรเลือก
วิญญูณารักษ์ประจำตัวจากพระสงฆ์ที่เข้าพบง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
พระสงฆ์เจ้าวัดควรใกล้ชิดครุคําสอนและช่วยเขาให้เจริญเติบโตฝ่ายจิต
มากกว่าช่วยเรื่องงานของเขา

กลุ่มสร้างสรรค์ของสังฆมณฑลและขอบเขตวัด ควรสนับสนุน
ครุคําสอนด้วย เช่น กลุ่มภาวนา จัดวันพบปะหรือการอบรมฟื้นฟู
จิตใจ ซึ่งจะช่วยครุคําสอนให้แบ่งปันกันในระดับจิตใจ

ครุคําสอนควรตระหนักว่า คริสตชนตนเองเป็นสถานที่ที่
ปลูกฝังชีวิตภายในของตน ขณะที่เขานำคนอื่นในการภาวนา เขาจะ
ได้รับการปลูกเร้าและเป็นแบบอย่างที่รักษาความร้อนรนและ
เจริญเติบโตในจิตตารมณ์แห่งการแพร่ธรรม

23. การอบรมข้อความเชื่อ ครุคําสอนต้องเข้าใจแก่นแท้
ของข้อความเชื่อของคริสต์ศาสนาอย่างเด่นชัด ก่อนที่เขาจะไป
ถ่ายทอดแก่ผู้อื่นอย่างกระจ่างชัดด้วยวิธีที่น่าสนใจและปราศจาก
ข้อผิดพลาด

ผู้สมัครทั้งหมดควรได้รับการศึกษาระดับหนึ่ง เพื่อเทียบเท่า
กับมาตรฐานของประเทศ ตามที่กล่าวแล้วข้างต้น ปัญหาอยู่ตรงที่

มาตรฐานทั่วไปยังไม่สูงนัก แต่ไม่ควรแก้ปัญหาอย่างง่าย ๆ ตรงกันข้ามมาตรฐานการรับสมัครควรอยู่บนเนื้อหาเฉลี่ย เนื่องจากผู้สมัครควรมีความสามารถที่จะศึกษาวิชา “ศาสนศาสตร์ขั้นสูง” ได้ ถ้าไม่มีวิชานี้ครุค้ำสอนจะรู้สึกด้อยกว่าผู้ที่ได้รับการศึกษาขั้นสูง และจะเกิดความยุ่งยากในวงการศึกษ และครุค้ำสอนไม่สามารถเผชิญกับเรื่องต่างๆ ได้

เนื้อหาของวิชาค้ำสอนควรมีพื้นฐานจากโครงการสำหรับ “การอบรมด้านข้อความเชื่อ มานุษยวิทยา และอบรมวิธีการสอน” ที่กล่าวไว้ในหนังสือ “คู่มือแนะแนวการสอนค้ำสอนทั่วไป” (GENERAL CATECHETICAL DIRECTORY) ซึ่งจัดพิมพ์โดยสมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์ (CONGREGATION FOR THE CLERGY)¹¹⁴ อย่างไรก็ตาม ควรปรับใช้และมีข้อเพิ่มเติมสำหรับดินแดนมิสซังตามที่สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนอธิบายบางส่วนไว้ในสมัยซาใหญ่ ค.ศ.1970 และในที่นี้จะสรุปและพัฒนาความคิดตามพระสมณสาส์นพระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่

❖ ความเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายเฉพาะของงานแพร่ธรรม การอบรมเรื่องข้อความเชื่อของครุค้ำสอน จะมีพื้นฐานจากเทววิทยาเกี่ยวกับพระตรีเอกภาพ วิชาพระสัจธรรมเรื่องพระคริสตเจ้า (CHRISTOLOGY) และวิชาพระสัจธรรมเรื่องคริสตศาสนจักร (ECCLESIOLOGY) สอนแบบสังเคราะห์เกี่ยวกับสารของคริสตศาสนาอย่างก้าวหน้าเป็นระบบ เนื่องจากครุค้ำสอนทำงานเพื่อให้พระคริสต์เป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับ เขาจึงต้องรู้จักพระองค์ใน

ระดับทฤษฎีและเป็นการส่วนตัวและเพื่อที่จะทำให้พระศาสนจักรเป็นรู้จักและเป็นที่รัก เขาควรศึกษารวมประเพณีและประวัติศาสตร์ของพระศาสนจักรและเป็นประจักษ์พยานถึงบุคคลสำคัญต่างๆ คือ บรรดาปีศาจจารย์ของพระศาสนจักรและบรรดานักบุญ¹¹⁵

❖ ระดับของการอบรมด้านเทววิทยาและด้านศาสนาจะต่างกันไปในแต่ละสถานที่ และจะขึ้นกับวิชาที่ศูนย์อบรมคำสอนจะจัดสอนหรือเป็นหลักสูตรระยะสั้น อย่างไรก็ตามสภาพระสังฆราชหรือพระสังฆราชท้องถิ่นจะกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำไว้ เพื่อให้แน่ใจว่าการอบรมจะได้รับการรับรองว่าเป็นศาสนศาสตร์ขั้นสูง

พระคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์จะเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องศึกษาและจะเป็นหัวใจของโครงการ ควรศึกษาโครงสร้างและเทววิทยาสาขาต่างๆ ควรระลึกไว้ว่า ครูคำสอนควรมีคุณลักษณะเป็นผู้สอนพระคัมภีร์ และใช้เพื่อเปรียบเทียบกับคำยืนยันของคนต่างศาสนาและกับนิกายอื่นๆ ซึ่งใช้พระคัมภีร์อย่างผิดๆ

❖ ควรมีการศึกษาส่วนประกอบสำคัญของวิชาแพรรธรม (MISSIOLOGY) เพราะเป็นวิชาสำคัญสำหรับภารกิจนี้

❖ ควรถือว่า พิธีกรรมเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากครูคำสอนต้องเป็นผู้นำของการภาวนาของชุมชน

❖ ตามสภาพท้องถิ่น ครูคำสอนจำเป็นต้องศึกษาเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติของศาสนาอื่นหรือคริสตชนต่างนิกายในพื้นที่นั้น

❖ ควรมีการสอนวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพท้องถิ่น เช่น การนำวัฒนธรรมเข้าในคริสต์ศาสนาในประเทศหรือภูมิภาค การส่งเสริมความยุติธรรมและการพัฒนามนุษย์ในสถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ สังคม ด้านประวัติศาสตร์ของประเทศ การปฏิบัติศาสนกิจ ภาษา ปัญหา และความต้องการในพื้นที่ที่ครูคำสอนทำงานอยู่

❖ เรื่องการอบรมวิธีการสอน เราควรระลึกว่า ครูคำสอนทำงานในสนามแพรรธธรรมต่างๆ และเกือบทุกคนจะติดต่อกับคนต่างศาสนา เขาจึงควรเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการสอนคำสอน และวิธีการทำงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกาศสารของคริสตชน และชีวิตของคริสตชนด้วย

❖ เป็นสิ่งสำคัญที่ให้ครูคำสอนใช้เนื้อหาและวัสดุการสอนคำสอนให้เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่ใหม่และปรากฏในสถานการณ์ชีวิตของเขา โครงการของการศึกษาซึ่งมีจุดเริ่มต้นในสภาพความเป็นจริง และจากการมองการณ์ไกล สามารถรวมถึงวิชาซึ่งช่วยให้ครูคำสอนเผชิญหน้ากับปรากฏการณ์ของการเปลี่ยนสภาพเป็นเมือง การเปลี่ยนแปลงตามประชาโลก สภาพอุตสาหกรรม การย้ายถิ่นฐาน การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม การเมือง โลกของวัยรุ่น เป็นต้น

❖ ถึงแม้ว่ามีวิชาต่างกัน เราควรมุ่งที่จะอบรมวิชาเทววิทยาแบบกว้างๆ ไม่ใช่แบบแยกส่วน นั่นคือ การมองความเชื่อแบบต้นจนปลาย ซึ่งทำให้เกิดการผสมผสานกลมกลืนและเกิดเอกภาพแก่ความรู้ที่ได้รับ และแก่บุคลิกภาพของครูคำสอนและแก่งานธรรมทูต

❖ ในหัวข้อนี้ จำเป็นต้องเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของหนังสือ “คำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก” (CATECHISM OF THE CATHOLIC CHURCH) เพราะเป็นการเตรียมครุคำสอนในเรื่องข้อความเชื่อ ความจริงแล้ว ในหนังสือเล่มนี้ประกอบด้วย การสังเคราะห์ที่เป็นระเบียบของการไขแสดงและของข้อความเชื่อคาทอลิก ที่คงอยู่ถาวร ขณะที่พระศาสนจักรเสนอต่อพระศาสนจักรเองและแก่ชุมชนของมนุษย์ในยุคของเรา ดังที่สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 ทรงยืนยันในธรรมนูญเกี่ยวกับการแพร่ธรรมมรดกแห่งความเชื่อ (FIDEI DEPOSITUM) ในการสอนคำสอนมี “สิ่งใหม่และสิ่งเก่า (เทียบ มธ. 13:52) เนื่องจากความเชื่อยังคงเหมือนเดิมและในเวลาเดียวกัน เป็นที่มาของแสงสว่างซึ่งใหม่เสมอ” บริการซึ่งวิชาคำสอน เน้นและเกี่ยวข้องกับครุคำสอนแต่ละคน ในธรรมนูญเกี่ยวกับการแพร่ธรรมฉบับเดียวกัน รับรองว่าได้มอบหนังสือเล่มนี้แก่บรรดาพระสังฆราชและผู้มีความเชื่อ เพื่อที่จะช่วยคริสตชนให้สมบูรณ์ขึ้น ทั้งภายในและภายนอก “พันธกิจของเขาคือการประกาศความเชื่อและกลับไปดำเนินชีวิตแห่งการประกาศพระวรสาร” ยิ่งไปกว่านั้น “แต่ละคนควรจะมีไว้ เพื่อจะสามารถตอบทุกคนที่ถามท่านว่า ท่านมีความหวังเช่นนี้ด้วยเหตุผลประการใด” (เทียบ 1ปต. 3:15) และผู้ที่ปรารถนาที่จะทราบสิ่งที่พระศาสนจักรเชื่อ ไม่ต้องสงสัยว่าครุคำสอนจะพบแหล่งบันดาลใจ และชุมแห่งความรู้สำหรับพันธกิจพิเศษในหนังสือคำสอนเล่มใหม่นี้

การอบรมครูคำสอนควรจัดที่ศูนย์อบรมคำสอนเป็นดีที่สุด ถ้าไม่สามารถจัดให้มีได้ สังฆมณฑลหรือวัดอาจจัดหลักสูตรระยะสั้นในพื้นที่อื่น พระสงฆ์และครูคำสอนที่เชี่ยวชาญสามารถให้คำแนะนำเป็นส่วนตัว การอบรมควรจัดให้มีการฟังคำบรรยาย การแบ่งกลุ่มอภิปราย การฝึกงาน รวมถึงการศึกษาส่วนตัวและการทำวิจัย

การจัดอบรมอย่างเพียงพอไม่เป็นเรื่องง่ายและจะต้องได้รับการสนับสนุนด้านการเงิน โครงสร้างและบุคลากร แต่ถ้าเห็นความสำคัญของครูคำสอน ควรเผชิญสิ่งท้าทายอย่างกล้าหาญโดยวางแผนงานอย่างฉลาดและตามสภาพที่เป็นจริง

ครูคำสอนควรอุทิศตนเพื่อการศึกษาของเขา เพื่อจะได้กลายเป็นตะเกียงส่องสว่างแก่พี่น้องชายหญิง (เทียบ มธ. 5:14-15) เขาควรมีความชื่นชมยินดีในความเชื่อและความหวัง (เทียบ ฟป. 3:1; รม. 12:12) ด้วยความรอบรู้ เพื่อถ่ายทอดการสอนที่แท้จริงของพระศาสนจักร ในความซื่อสัตย์ต่อพระอาจารย์นาฎภาพ โดยมโนธรรมไม่รบกวน และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสอนเยาวชนควรให้ข้อคิดที่ว่า “เป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยมากกว่าให้เกิดความเข้าใจแผนการณ์ของพระเจ้าอันดำเนินไปด้วยความเชื่อ” (1ทธ. 1:4)¹¹⁶

ครูคำสอนควรมอบจิตใจและหัวใจแต่พระคริสตเจ้า ผู้เป็นอาจารย์แต่ผู้เดียวที่ทรงสอน และสำนึกว่า “คนอื่นเป็นเพียงปากเสียงของพระคริสตเจ้า ซึ่งพระองค์ทรงใช้ให้สอนเท่านั้น”¹¹⁷

24. จิตตารมณ์ด้านการอภิบาล มิติด้านการอภิบาลของการอบรมเกี่ยวข้องกับปฏิบัติหน้าที่ของประกาศก สงฆ์ และกษัตริย์

ในฐานะเป็นฆราวาสที่รับศีลล้างบาปแล้ว ดังนั้น ครูคำสอนจึงได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิธีการประกาศข่าวสารของคริสตศาสนา และทำการสอนสารนั้น วิธีที่จะนำผู้อื่นในชุมชนและในการประกอบวจนพิธีกรรม และรับผิดชอบงานบริการด้านอภิบาลต่างๆ

คุณลักษณะที่ควรนำมาพัฒนางานเหล่านี้คือ จิตตารมณ์ของความรับผิดชอบและการเป็นผู้นำด้านอภิบาล เช่น มีเมตตากรุณา มีความกระตือรือร้นและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีน้ำหนึ่งใจเดียวกับพระศาสนจักรและนบনอบต่อผู้อภิบาล

ภาคทฤษฎี การอบรมด้านอภิบาลจะเกี่ยวข้องกับงานอภิบาลแบบต่างๆ และเกี่ยวข้องกับกลุ่มบุคคลดังต่อไปนี้ คือ เด็กวัยรุ่นเยาวชนหรือผู้ใหญ่ นักเรียนหรือผู้ใช้แรงงาน ผู้ที่รับศีลล้างบาปแล้วหรือผู้ที่ยังไม่ได้รับศีลล้างบาป คนที่มีสุขภาพดีหรือคนป่วย คนรวยหรือคนจน แต่ละบุคคลหรือสมาชิกของขบวนการเฉพาะหรือกลุ่มเฉพาะ เป็นต้น

ภาคปฏิบัติ การอบรมจะรวมถึงการฝึกงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระยะเวลาเริ่มต้น ควรได้รับคำแนะนำจากครู หรือพระสงฆ์ หรือครูคำสอนที่มีประสบการณ์

ครูคำสอนควรสนใจเรื่องศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ เป็นพิเศษ เพื่อครูคำสอนจะได้เรียนรู้วิธีช่วยสัตบุรุษให้เข้าใจความหมายด้านศาสนาเกี่ยวกับเครื่องหมายเหล่านี้และให้เข้าถึงความเชื่ออย่างมีประสิทธิภาพเหนือธรรมชาติ ครูคำสอนควรอาศัยศีลเจมคนป่วยเพื่อช่วยให้คนป่วย

และคนที่กำลังจะสิ้นใจยอมรับความทุกข์ทรมานตามจิตตารมณ์แห่งความเชื่อ

สำหรับการอบรมในภาคสนามเฉพาะครูคำสอน ให้ศึกษาเพิ่มเติมจาก “คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป” โดยเฉพาะบทที่กล่าวถึง “หลักการสอนคำสอน”¹¹⁸

25. ความกระตือรือร้นแบบผู้แพร่ธรรม มิติด้านงานแพร่ธรรมเป็นส่วนสำคัญของเอกลักษณ์และงานของครูคำสอน และดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญในโครงการอบรม ครูคำสอนควรเรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ วิธีอุทิศตนแก่งานแพร่ธรรมในฐานะคริสตชนที่เป็นฆราวาส ซึ่งรวมทั้งองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้

❖ **การปรากฏตัวอย่างมีชีวิตชีวาในสังคม** การเป็นประจักษ์พยานที่แท้จริง การเสวนาอย่างจริงใจผู้อื่น การมีส่วนร่วมในงานสังคมสงเคราะห์ เพื่อแก้ปัญหาของส่วนรวม¹¹⁹

❖ **การประกาศพระวรสารอย่างกล้าหาญ** (เทียบ กจ. 4:13 ; 28:31) ถึงความจริงเกี่ยวกับพระบิดา และพระเยซูคริสตเจ้าผู้ทรงเป็นพระบุตรของพระบิดา โดยที่พระบิดาทรงส่งพระบุตรมาช่วยโลกให้รอด (เทียบ 2ทธ. 1:9-10) เพื่อว่าคนต่างศาสนาที่พระจิตทรงเปิดใจแล้ว (เทียบ กจ. 16:14) จะสามารถเชื่อและกลับใจด้วยความสมัครใจ¹²⁰

❖ **การร่วมประชุมกับสมาชิกของศาสนาอื่นด้วยจิตตารมณ์ที่เปิดรับและใช้วิธีเสวนา**

❖ **การแนะนำคริสตชนสำรอง** เกี่ยวกับธรรมเนียมปฏิบัติแห่ง ความรอด การปฏิบัติตามค่านิยมพระวรสารและความเลื่อมใสศรัทธา ในศาสนา พิธีกรรม และชีวิตกลุ่มของประชากรของพระเจ้า¹²¹

❖ **การสร้างชุมชนและการช่วยเตรียมผู้สมัครให้รับศีลล้าง บาปและศีลศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ** ในการเข้าเป็นสมาชิกของพระศาสนจักร ของพระคริสต์ซึ่งเป็นประกาศก สงฆ์ และภักษัตริย์¹²²

❖ **การขึ้นกับพระสังฆราชและการร่วมมือกับสัตบุรุษเพื่อ ปฏิบัติงานเหล่านี้ให้สำเร็จ** ซึ่งตามแผนงานด้านอภิบาลที่ถูก กำหนดขึ้นเพื่อให้พระศาสนจักรท้องถิ่นเข้าสู่ยุคสมัยใหม่ การบริการรับ ใช้เหล่านี้เกี่ยวข้องกับความเป็นต่างๆ ของแต่ละพระศาสนจักร และเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงครุคำสอนในดินแดนมิสซัง ด้วยเหตุนี้ กิจกรรม เกี่ยวกับการอบรมต้องช่วยครุคำสอนให้ฟื้นฟูความสำนึกในงานแพร่ ธรรมของเขาเอง สามารถทำให้เขาค้นพบและเข้าไปเกี่ยวข้องใน สถานการณ์ที่พึงปรารถนาที่จะต้องประกาศพระวรสารเป็นครั้งแรก

พระดำรัสของสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 ที่ เกี่ยวข้องกับครุคำสอน ซึ่งได้รับการฝึกอบรมอย่างดีในเรื่องจิตตารมณ์ ธรรมทูต และผู้ที่กลายเป็นผู้ปฏิบัติงานแพร่ธรรมในชุมชนของเขา คือ ทำงานเพื่อประกาศพระวรสารแก่คนต่างศาสนา และสมัครใจที่จะ ทำเช่นนั้นนอกท้องที่ของตนหรือนอกประเทศเมื่อพระสังฆราชส่งไป พระสังฆราชจะทำให้ครุคำสอนเป็นธรรมทูตที่มีใจร้อนรนเยี่ยงธรรมทูต และสนับสนุนให้เขาทำงานแพร่ธรรมของเขา

26. ทำที่ต่อพระศาสนจักร ตามข้อเท็จจริงนั้น พระศาสนจักรเป็นธรรมชาติโดยธรรมชาติ และถูกส่งไปประกาศพระวรสารแก่ทั่วโลก หมายความว่า กิจกรรมด้านธรรมชาติไม่ใช่เรื่องส่วนตัวและทำตามลำพัง แต่ต้องปฏิบัติร่วมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับพระศาสนจักรท้องถิ่นและพระศาสนจักรสากล

ข้อสังเกตซึ่งสมเด็จพระสันตะปาปา เปาโล ที่ 6 ตรัสถึงผู้ประกาศพระวรสาร¹²³ สามารถปรับให้เข้ากับครุคำสอนซึ่งมีบทบาทอย่างเด่นชัดของพระศาสนจักร¹²⁴ พระสังฆราชควรส่งครุคำสอนไปและปฏิบัติตามพระสมณกฤษฎีกาที่ได้รับมอบจากพระศาสนจักร กิจกรรมของครุคำสอนเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมของพระศาสนจักร และมีส่วนร่วมในพระพรของท่านของพระศาสนจักร

ในเรื่องนี้ควรเน้นประเด็นต่อไปนี้อย่างยิ่งเมื่อมีการอบรมครุคำสอน

❖ **ทำที่ของความนบনอบฐานะผู้แพร่ธรรมต่อพระสังฆราช** ในจิตตารมณ์แห่งความเชื่อ ดังที่พระเยซูเจ้า “ทรงสละพระองค์รับสภาพ...และทรงนบনอบจนกระทั่งสิ้นพระชนม์” (ฟป. 2:7-8 เทียบ ฮบ. 5:8 ; รม 5:19) ครุคำสอนควรนบনอบเชื่อฟังความคู่ไปกับความสำนึกรับผิดชอบในงานแพร่ธรรม ในฐานะครุคำสอนอยู่ในงานอภิบาลของท่าน ครุคำสอนได้รับเรียกมาให้ตอบรับพระพรของท่านของพระจิต¹²⁵

ตามความเห็นนี้ควรสนับสนุนให้มีการมอบอำนาจติดตามกฎหมายหรือพันธะ (CANONICAL MANDATE OR MISSION) ในพระศาสนจักรบางแห่ง เพราะก่อให้เกิดการเชื่อมต่อระหว่างพันธกิจ

ของครูคำสอนและของพระคริสต์และพระศาสนจักรของพระองค์ พิธีมอบพันธกิจแก่ครูคำสอนควรจัดทำในระหว่างวจนพิธีกรรม โดยมีพระสังฆราชหรือผู้แทนพระสังฆราชเป็นผู้มอบพระสมณกฤษฎีกาพร้อมกับมอบเครื่องหมายที่เหมาะสม เช่น กางเขนหรือพระคัมภีร์ ความสว่างของพิธีของครูคำสอนแบบเต็มเวลาควรต่างจากพิธีของครูคำสอนแบบบางเวลา

❖ **ความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น**ในทุกระดับเป็นสิ่งสำคัญ ครูคำสอนควรทำงานอย่างประสานกลมกลืนกับพระสงฆ์และนักบวชในท้องถิ่น และโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสมาชิกที่เป็นฆราวาสอื่น ๆ ที่ทำงานด้านธรรมทูต ครูคำสอนควรทำตนให้เหมาะสมกับแผนงานด้านอภิบาลทั้งหมด และควรพบปะกับคนอื่นเป็นครั้งคราว เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจ และทบทวนการทำงาน พระสังฆราชควรส่งเสริมงานประการนี้ด้วย

❖ ครูคำสอนพร้อมที่จะทนทุกข์เพื่อพระศาสนจักร ยอมรับความยากลำบากของงานร่วมกัน และทนต่อข้อบกพร่องของผู้อื่น และการเลียนแบบพระคริสต์ ผู้ซึ่ง “ทรงรักพระศาสนจักร และทรงมอบพระองค์ทั้งหมดเพื่อพระศาสนจักร” (อฟ. 5:25)¹²⁶

การอบรม “จิตตารมณ์ชีวิตกลุ่ม” จะเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการอบรมครูคำสอนตั้งแต่เริ่มต้น พร้อมทั้งมีการฝึกปฏิบัติในกลุ่มย่อยด้วย

27. ผู้ทำการอบรม ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งของงานอบรมครูคำสอนคือ การหาผู้อบรมที่เหมาะสมและมีจำนวนเพียงพอ

เมื่อเราพูดถึงผู้ทำการอบรม เราควรจดจำว่า ทุกคนมีส่วนในการอบรม

ครูคำสอนควรมั่นใจว่า ผู้อบรมที่สำคัญที่สุดคือพระคริสต์เอง ผู้ทรงปรุ้งแต่งครูคำสอนโดยอาศัยพระจิต (เทียบ ยน. 16:12-15) ครูคำสอนจะได้ยินพระสุรเสียงของพระเจ้าเมื่อมีจิตตารมณ์แห่งความเชื่อท่าที่แห่งการภาวนา และการสำรวมจิตใจ ความจริงแล้ว การศึกษาของผู้แพร่ธรรมเป็นกิจกรรมเหนือธรรมชาติเป็นประการแรก

ครูคำสอนเองเป็นผู้อบรม ในแง่ที่ครูคำสอนเป็นผู้รับผิดชอบการเจริญเติบโตด้านชีวิตภายในของเขาเองโดยตอบรับพระเจ้า พวกเขาควรตระหนักถึงเรื่องนี้และควรพยายามฟังพระอาจารย์เจ้าเพื่อที่จะเติบโตในปรีชาญาณและความรัก

ครูคำสอนทำงานเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกับคริสตชุมชน ในการรับใช้และรับความช่วยเหลือจากคริสตชุมชน ดังนั้น ชุมชนโดยส่วนรวมได้รับเรียกให้ร่วมอบรมครูคำสอนด้วย โดยสร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับและให้กำลังใจ ควรต้อนรับครูคำสอนตามที่เขาเป็น และช่วยเหลือเขาในชุมชน พระสังฆราชและพระสงฆ์เจ้าวัด มีตำแหน่งหน้าที่ในฐานะผู้อบรมด้วย พวกเขาจะสนใจผู้สมัครซึ่งจะมีความสุขที่ได้เรียนรู้จากท่านทั้งหลาย

ผู้อบรมในความหมายเฉพาะ นั้นคือเป็นผู้ที่พระศาสนจักรแต่งตั้งให้อบรมครูคำสอน เป็นผู้ที่มิบทบาทสำคัญที่สุดที่รับมอบหมายให้ดูแลครูคำสอน เป็นผู้อำนวยความสะดวกและผู้ร่วมงานของศูนย์คำสอน หรือรับผิดชอบจัดการอบรมระยะเริ่มต้น หรือการอบรม

ต่อเบื้องนอกศูนย์อบรมเหล่านี้ ควรเลือกบุคลากรเหล่านี้ด้วยความรอบคอบ ควรเป็นคริสตชนที่ดี มีความจงรักภักดีต่อพระศาสนจักร มีคุณลักษณะทางเซาวิปัญญาที่เหมาะสมและมีประสบการณ์ส่วนตัวในภาคสนามด้านสอนคำสอน จะเป็นการดีถ้าทำงานเป็นลักษณะคณะทำงาน ซึ่งประกอบด้วยพระสงฆ์ นักบวช ฆราวาสชายหญิง ซึ่งเลือกจากครูคำสอนที่มีประสบการณ์ ผู้สมัครควรจะวางใจในผู้อบรมของเขา และเคารพในฐานะผู้แนะนำที่พระศาสนจักรมอบหมาย ให้มาช่วยครูคำสอนให้เจริญก้าวหน้า

28. การอบรมระยะเริ่มต้น การอบรมขั้นพื้นฐานหรือระยะเริ่มต้น ก่อนที่จะเริ่มงานแพร่ธรรมของครูคำสอนในแต่ละพระศาสนจักรจะแตกต่างกัน เนื่องจากมีสภาพท้องถิ่นที่ต่างกัน ศูนย์คำสอนเป็นผู้จัดอบรมหรือโดยวิธีใดก็ตาม ควรบรรลุจุดมุ่งหมายมาตรฐานที่ควรจดจำมีดังต่อไปนี้

❖ **ความรู้ของผู้สมัคร** ผู้อบรมควรรู้จักครูคำสอนเป็นการส่วนตัวและในสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของเขา เพื่อหลีกเลี่ยงการเลือกที่ผิดพลาด และเพื่อให้การอบรมเข้ากับบุคลิกภาพ และปรับเข้ากับความต้องการของผู้สมัครแต่ละคน

❖ **พึงเอาใจใส่ต่อสภาพที่แท้จริง** ของพระศาสนจักรท้องถิ่นและสภาพสังคม การอบรมไม่ควรมีแต่ทฤษฎี แต่ควรหยั่งลึกไปถึงสถานการณ์ชีวิตจริงของปวงชน

❖ **การอบรมตามขั้นตอน** โครงการอบรมควรมีหลักเกณฑ์และตามลำดับขั้นตอน โดยคำนึงถึงความเจริญก้าวหน้า

และความเจริญเติบโตของผู้สมัคร ผู้สมัครไม่ควรทำตัวเป็นครูคำสอนที่สมบูรณ์แบบมาตั้งแต่แรก แต่ควรช่วยให้ผู้สมัครเติบโตปราศจากสิ่งกีดขวางและความไม่สมบูรณ์พร้อม

❖ **วิธีการสอนที่เป็นระเบียบและสมบูรณ์** ควรนำวิธีการสอนที่สมบูรณ์และมีระเบียบวิธีมาใช้ในสถานการณ์ของการแพร่ธรรมและวิชาการสอน การอบรมควรพิจารณาเรื่อง**ประสบการณ์** ควรมุ่งไปที่การพัฒนาบุคคลทั้งครบ ควรส่งเสริมการเสวนาอย่างต่อเนื่องระหว่างผู้สมัครกับพระเจ้า ผู้อบรมกับคริสตชุมชน การเสวนาควรมี**ลักษณะอิสระ** ปล่อยให้ครูคำสอนพ้นจากอุปสรรคทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัวในการรับการกระทำของพระเจ้า และควรส่งเสริมเอกภาพและความกลมกลืน

❖ ควรช่วยผู้สมัครให้ร่าง**โครงการชีวิต** (LIFE PROGRAM) พร้อมกับเป้าหมายและวิธีที่จะบรรลุเป้าหมาย แต่ให้สำนึกถึงสภาพความเป็นจริง เป้าหมายควรรวมถึงเอกลักษณ์และลีลาการดำเนินชีวิต คุณลักษณะที่ต้องการสำหรับเป็นนักแพร่ธรรมด้วย

❖ ควรมี**การเสวนาเป็นส่วนตัว**อย่างต่อเนื่องระหว่างผู้สมัครกับผู้อบรม ซึ่งไม่ใช่มองผู้อบรมเป็นเพียงครูแต่เป็นเพื่อนและผู้แนะนำ ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น การ**แนะนำฝ่ายจิต**เป็นเรื่องสำคัญมากเนื่องจากเกี่ยวข้องกับส่วนลึกของวิญญาณของบุคคล และช่วยให้เปิดรับพระหรรษทานของพระเจ้า

❖ **คริสตชุมชน**ที่ครูคำสอนดำเนินชีวิตและทำงานอยู่ด้วย ควรสนับสนุนการอบรมครูคำสอนด้วย เพราะไม่มีการอบรมธรรมทูตที่

เกิดขึ้นนอกชุมชน ครูคำสอนจะค้นพบวิธีที่แผนการแห่งความรอดของพระเจ้ากระทำในชุมชน

ควรนำนโยบายเหล่านี้มาพิจารณาในการจัดโครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับการอบรมระยะต้น ถึงแม้ว่ายังไม่มีโครงสร้างดังกล่าว นโยบายเหล่านี้ควรกระตุ้นทั้งพระสังฆราชและผู้สมัคร ควรจัดเตรียมการอบรมอย่างดี ไม่ใช่ปล่อยให้ครูคำสอนริเริ่มดำเนินการอบรมกันเอง

29. การอบรมอย่างต่อเนื่อง ความจริงที่ว่า บุคคลไม่ควรหยุดการเจริญเติบโตด้านชีวิตภายใน ซึ่งได้แก่ธรรมชาติอันทรงพลังของศีลล้างบาปและศีลกำลัง ขบวนการของการกลับใจอย่างต่อเนื่อง และเติบโตในความรักเยี่ยงธรรมทูต การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม วิวัฒนาการของสัง และ การปรับปรุงวิธีการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ครูคำสอนควรใช้ทุกวิธีดังกล่าวในขบวนการอบรมอย่างต่อเนื่อง ระหว่างที่รับการอบรมเกี่ยวกับการบริการรับใช้ของเขา นอกจากนั้น ควรจัดให้มีการอบรมด้านมนุษยธรรม ชีวิตจิต ข้อความเชื่อ และงานธรรมทูต และครูคำสอนควรได้รับความช่วยเหลือในสิ่งนี้ ไม่ควรปล่อยให้ครูคำสอนวางแผนงานด้านนี้เอง¹²⁷

ในยุคแรก ๆ ของงานธรรมทูต การอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นแรงเสริมของการอบรมพื้นฐานอย่างมาก และการปรับให้เข้ากับการปฏิบัติงาน ต่อมา มีการปรับการอบรมให้ทันสมัยขึ้นหลายประการ เพื่อให้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านเทววิทยา และสภาพแวดล้อมที่กำลังเปลี่ยนแปลง ด้วยความพยายามนี้ เราสามารถมั่นใจใน

คุณลักษณะของครูคำสอนในการหลีกเลี่ยงความล้มเหลวที่อาจเกิดขึ้นได้ ในบางกรณีที่เกิดความยุ่งยากเป็นพิเศษ เช่น ความท้อแท้ใจ หรือการเปลี่ยนงาน ควรใช้ขบวนการการฟื้นฟูใหม่ และการกระตุ้นให้เขามีชีวิตชีวาอีก

การอบรมอย่างต่อเนื่องนี้ไม่ควรมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของศูนย์อบรมคำสอนแต่เพียงแห่งเดียว ชุมชนระดับท้องถิ่นควรให้ความสนใจด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความต้องการของบุคคลและสถานที่แตกต่างกันไป¹²⁸

นอกจากนี้ การอบรมอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีต่างๆ จะเกิดประโยชน์มาก ควรพิจารณาอุปสรรคที่มีต่อการอบรมอย่างต่อเนื่อง อันเนื่องมาจากการขาดทุนทรัพย์ ขาดตำรับตำรา และขาดอุปกรณ์การสอนอื่นๆ ขาดบุคลากรที่ต้องด้วยคุณลักษณะ การคมนาคมขนส่งในสถานที่ห่างไกลควรได้รับการพิจารณาอยู่บ่อยครั้ง เป็นต้น ควรพยายามขจัดอุปสรรคเหล่านี้ในการอบรมเบื้องต้น เพราะเป็นสิ่งที่สำคัญที่ช่วยครูคำสอนให้เจริญก้าวหน้าและเติบโตอย่างต่อเนื่อง ศูนย์คำสอนเป็นตัวแทนที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการอบรมอย่างต่อเนื่อง ศูนย์ควรติดตามศิษย์เก่าหลังจากสำเร็จการศึกษาโดยใช้จดหมายเวียน หรือจดหมายส่วนตัว อุปกรณ์การสอนการเยี่ยมเยียนของผู้อบรม การต้อนรับน้องใหม่ หรือการจัดประชุมที่ศูนย์อบรมคำสอน เป็นต้น

กรณีที่ยังไม่มีศูนย์คำสอน ให้ผู้ใหญ่ฝ่ายสังฆมณฑลพยายามจัดการอบรมอย่างต่อเนื่องโดยใช้หลักสูตรระยะสั้น หรือใช้ช่วงเวลาการอบรมฟื้นฟูจิตใจโดยบุคลากรที่เชี่ยวชาญ เช่นเดียวกัน แต่ละวัด

หรือกลุ่มต่างๆ ของวัดควรร่วมมือกันจัดการอบรมอย่างต่อเนื่องเช่นนี้
ขึ้น¹²⁹

ควรมีการวางแผนในการจัดการอบรมอย่างต่อเนื่องที่
เหมาะสม โดยจัดโครงการที่มีระบบ ครอบคลุมการทำงานของครูคำ
สอนในแง่ต่างๆ การพัฒนาบุคลิกภาพ และเหนือสิ่งอื่นใดการ
เจริญเติบโตฝ่ายจิตครูคำสอน ถึงแม้ว่าครูคำสอนไปที่ศูนย์อบรมหรือ
สถานที่ประชุมอื่นๆ เป็นครั้งคราว ครูคำสอนยังจำเป็นต้องผ่านการ
อบรมอย่างต่อเนื่องในชุมชนระดับท้องถิ่น และได้รับการสนับสนุนจาก
ชุมชนด้วย เพื่อขยายวงกว้างออกไป ครูคำสอนมีโอกาสนพปะกับครู
คำสอนจากพระศาสนจักรท้องถิ่นอื่นด้วย

ท้ายสุด การอบรมอย่างต่อเนื่องจะขึ้นอยู่กับขอบข่ายความรู้
ของครูคำสอนเอง ควรคำนึงถึงการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ และทำ
ให้เนื้อหาการอบรมทันสมัยเสมอ และควรวหาวิธีต่างๆ สำหรับการ
อบรมในการอ่าน การสวดภาวนา และการติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น

30. วิธีการและโครงสร้างของการอบรม เท่าที่เป็นไปได้
ครูคำสอนควรได้รับการอบรมในศูนย์พิเศษหรือโรงเรียนฝึกอบรม
เอกสารของพระศาสนจักรจากสมณสาสน์งานธรรมทูตของพระศาสน
จักร (AD GENTES) จนถึงสมณสาสน์พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่
เน้นถึงความสำคัญของการพยายาม “ส่งเสริมการสร้างและพัฒนา
โรงเรียนฝึกอบรมสำหรับผู้สอนคำสอนซึ่งเมื่อได้รับอนุมัติจากสภา
พระสังฆราชแล้ว ก็จะออกประกาศนียบัตร ซึ่งได้รับการรับรองเป็น
ทางการจากสภาพระสังฆราชให้”¹³⁰

ศูนย์อบรมคำสอนมีลักษณะต่างกัน บางแห่งมีที่พักขนาดใหญ่พร้อมด้วยคณะทำงานของผู้อบรมและมีโครงการในการฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ ขณะที่บางศูนย์มีขนาดเล็กกว่า เหมาะสำหรับกลุ่มที่จำกัดหรือหลักสูตรระยะสั้น ศูนย์ส่วนใหญ่เป็นระดับสังฆมณฑล และใช้ร่วมกันระหว่างสังฆมณฑล ศูนย์บางแห่งเป็นระดับชาติหรือระดับนานาชาติ

องค์ประกอบที่เหมือนกันของศูนย์อบรมคำสอนคือ โครงการอบรมซึ่งทำให้ศูนย์เป็นสถานที่สำหรับการเจริญเติบโตด้านความเชื่อ เป็นสถานที่พัก โรงเรียนที่สอนประสบการณ์ด้านการอภิบาล และเหนือสิ่งอื่นใด คือการปรากฏตัวของคณะทำงานของผู้อบรม องค์ประกอบที่เหมาะสมซึ่งทำให้ศูนย์คำสอนต่างๆ มีลักษณะต่างกัน ตัวอย่างเช่น คุณลักษณะที่กำหนดไว้ขั้นต่ำสุด และสภาพอื่นๆ ในการสมัครเรียน ระยะเวลาเรียน วิธีการสอนที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น และประเภทของผู้เรียนว่าเป็นชายหรือหญิง หรือทั้งชายและหญิง คนหนุ่มสาวหรือผู้ใหญ่ คนที่แต่งงานแล้วหรือโสด หรือทั้งสองประเภท ศูนย์คำสอนหลายแห่งจะมีการอบรมภรรยาหรือสามีของผู้สมัคร และมอบประกาศนียบัตรให้

เป็นสิ่งสำคัญที่ควรส่งเสริมให้มีการติดต่อระหว่างศูนย์คำสอนต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชาติ ภายใต้การแนะนำของสภาพระสังฆราช ผู้อบรมจากศูนย์ต่างๆ ควรพบปะกันเป็นครั้งคราว เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิธีการสอนและเรียนรู้ประสบการณ์ของคนอื่น

ศูนย์คำสอนต่างๆ ไม่ควรมุ่งแต่การอบรมผู้เรียนเท่านั้น แต่ควรเป็นสถานที่สำหรับการวิจัย และการไตร่ตรองเกี่ยวกับหัวข้อในการแพร่ธรรม เช่น วิชาสอนคำสอน การนำความเชื่อเข้าสู่วัฒนธรรม การเสวนากับศาสนาอื่น วิธีการอภิบาล เป็นต้น

นอกจากมีศูนย์คำสอนหรือโรงเรียนฝึกอบรมที่ทำหน้าที่อบรมผู้สมัครแล้ว สังฆมณฑลและวัดควรจัดหลักสูตรอบรมการประชุมในระยะเวลาต่างๆ และการรวมตัวกันในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระสังฆราชและพระสงฆ์เจ้าวัดควรมีส่วนร่วมในการอบรมด้วย เหล่านี้เป็นวิธีที่สำคัญในการฝึกอบรม และกลายเป็นวิธีการอบรมแบบเดียวในบางเขตหรือบางสถานการณ์ การอบรมเหล่านี้ไม่ทำให้โครงการต่างๆ ของศูนย์คำสอนต้องล้มเลิกไป แต่ช่วยให้ศูนย์ต่างๆ ยังคงรักษาอิทธิพลไว้เท่าที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งกลายเป็นการชดเชยสิ่งที่ขาดตกบกพร่องไป

แต่ละสังฆมณฑลควรมั่นใจว่า จะจัดหาตำรับตำรา โสตทัศนศึกษา วัสดุ และอุปกรณ์การสอนต่างๆ ที่จำเป็นสำหรับการอบรมด้านคำสอน และเป็นสิ่งที่ดีถ้ามีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน การให้ข่าวสารและอุปกรณ์การสอนระหว่างศูนย์คำสอนต่างๆ ระหว่างสังฆมณฑลและระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

สมณกระทรวงเพื่อประกาศพระวรสารสู่ปวงชน ยืนยันข้อเท็จจริงที่ว่า ไม่เป็นการเพียงพอที่จะเสนอเป้าหมายอันสูงส่งในการอบรม แต่เราควรกำหนดเอกลักษณ์และใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น นอกจากการยืนยันถึงบทบาทที่โดดเด่นของผู้อบรม ซึ่งมีการ

เตรียมตัวอย่างดีและได้รับการสนับสนุนแล้ว สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน เรียกร้องให้ศูนย์คำสอนต่างๆ ทำงานอย่างแข็งขันในทุกแห่งด้วย ณ ที่นี้ การใช้แนวคิดแบบสังคมนิยมที่ดีเป็นเรื่องจำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงการปาฐกถาเชิงทฤษฎี จุดมุ่งหมายคือ การทำสิ่งต่างๆ ตามแนวทางซึ่งสังฆมณฑลทุกแห่งมีความเป็นไปได้ที่จะอบรมครูคำสอนจำนวนหนึ่ง อย่างน้อยที่สุด เป็นผู้ประสานงาน (CADRES) ในศูนย์ นอกจากนี้ควรสนับสนุนกลุ่มพลังสร้างสรรค์ที่อยู่ในตำแหน่งโดยเฉพาะอย่างการประชุมตามโครงการหรือตามคำแนะนำ เพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่จัดการอบรมครั้งแรกสำหรับผู้ที่ไม่สามารถมาที่ศูนย์ได้บ่อยครั้ง และสำหรับการอบรมแบบถาวรสำหรับทุกคน

ภาคที่ 3

ความรับผิดชอบที่มีต่อครูคำสอน

ฉ) ค่าตอบแทนสำหรับครูคำสอน

31. ปัญหาด้านการเงินโดยทั่วไป ปัญหาของการจ่ายค่าตอบแทนที่เหมาะสมสำหรับครูคำสอน เป็นเรื่องที่แก้ไขลำบากที่สุดเรื่องหนึ่ง ปัญหาด้านการเงินไม่เกิดขึ้นกับครูสอนศาสนาในโรงเรียนซึ่งได้รับเงินเดือนรัฐบาล แต่ปัญหาเกิดขึ้นเมื่อพระศาสนจักรเป็นผู้จ่ายค่าตอบแทนแก่ครูคำสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อครูคำสอนนั้นต้องมีภาระเลี้ยงดูครอบครัว เงินเดือนของเขาต้องเพียงพอและต้อง

คำนึงถึงค่าครองชีพในจำนวนเต็มด้วย ถ้าเงินเดือนไม่สูงพอ จะมีผลในแง่ลบหลายประการ เช่น ในการเลือกผู้สมัคร เพราะคนที่มีความสามารถจะชอบงานได้รายได้ดีกว่าในการส่งมอบงาน เนื่องจากเขาจำเป็นต้องรับทำงานอื่นเพื่อให้เกิดสมดุลเรื่องรายได้ ในเรื่องการอบรม เนื่องจากครูคำสอนบางคนไม่สามารถเข้าร่วมหลักสูตรการฝึกอบรมได้ ในเรื่องความขยันหมั่นเพียรและความสัมพันธ์กับผู้อภิบาล ในหลายวัฒนธรรมงานเป็นสิ่งที่น่าสนใจต่อเมื่อได้รับค่าตอบแทนที่ดี ดังนั้น ถ้าครูคำสอนไม่ได้รับค่าตอบแทนที่ดี เขาก็เสี่ยงต่อการถูกดูหมิ่นด้วย

32. การแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ ควรพิจารณาค่าตอบแทนสำหรับครูคำสอนทั้งประเภทเต็มเวลาและประเภทบางเวลาตามค่านิยมที่ถูกต้องตามระดับของวัดและระดับสังฆมณฑล โดยพิจารณาจากสถานการณ์ด้านการเงินของพระศาสนจักรท้องถิ่น สถานการณ์ด้านการเงินของครูคำสอนและของครอบครัวของเขา และสภาพเศรษฐกิจทั่วไปของประเทศ ควรพิจารณาเป็นพิเศษในการจ่ายค่าตอบแทนแก่ครูคำสอนที่สูงอายุ พิการ และเจ็บป่วย

ในส่วนของสมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนจะให้ทุนและเงินอุดหนุนสำหรับครูคำสอน แต่สังฆมณฑลต่างๆ ควรพยายามที่จะแก้ปัญหอย่างจริงจังมากขึ้น

ดังนั้น สังฆมณฑลและวัดควรจัดงบประมาณที่ได้สัดส่วนเหมาะสมแก่ครูคำสอน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งแก่การอบรมครูคำสอน

¹³¹ สัตบุรุษควรบริจาคปัจจัยสนับสนุนครูคำสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

เมื่อเป็นปัญหาของผู้นำหมู่บ้าน ต้องมีการพิจารณาคุณลักษณะของบุคคล โดยเฉพาะผู้ที่เกี่ยวข้องในการแพร่ธรรมโดยตรง ถือเป็นเรื่องเอกในโครงสร้างต่างๆ และดังนั้น ไม่ควรเบียดบังเงินทุนสำหรับครูคำสอนเพื่อไปใช้สำหรับวัตถุประสงค์อื่น

เงินที่ศูนย์คำสอนได้รับ ควรจับจ่ายใช้สอยอย่างดี ศูนย์คำสอนเหล่านี้มีส่วนร่วมที่ทำให้ “งานสอนคำสอนมีประสิทธิภาพและมีชีวิต” ของชุมชน และดังนั้น เพื่อการเจริญเติบโตฝ่ายจิตของชุมชน¹³²

เราควรสนับสนุนครูคำสอนอาสาสมัครที่มีน้ำใจดีและมีงานอื่นทำอยู่แล้ว แต่พร้อมที่จะสละเวลาว่างเพื่องานสอนคำสอนและความจริงแล้ว เราจะพบคนทำงานที่มีใจกว้างหลายคนในพระศาสนจักรที่พัฒนาแล้ว ควรอบรมให้สัตบุรุษค้นพบว่ากระแสเรียกของการเป็นครูคำสอนเป็นพันธกิจมากกว่าเป็นงานที่ต้องรับค่าตอบแทน ยิ่งไปกว่านั้น จำเป็นต้องทบทวนเกี่ยวกับการจัดองค์กรและการแบ่งสรรครูคำสอน ดังนั้น ปัญหาค่าตอบแทนเป็นปัญหาหนึ่งที่พระศาสนจักรท้องถิ่นต้องแก้ไข เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศสามารถช่วยได้ แต่ขึ้นกับพระศาสนจักรท้องถิ่นที่จะจัดงบประมาณสำหรับงานแพร่ธรรมอันสำคัญนี้ และให้ความรู้แก่สัตบุรุษที่จะบริจาคปัจจัยเพื่อสนับสนุนงานนี้

ข) ความรับผิดชอบของประชากรของพระเจ้า

33. ความรับผิดชอบต่อชุมชน สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน ประรารถนาจะประกาศอย่างเป็นทางการ

ถึงความกตัญญูรู้คุณที่มีต่อบรรดาพระสังฆราช พระสงฆ์และคริสตชนสำหรับความเอาใจใส่และการสนับสนุนที่มอบแก่ครูคำสอนท่าทีของพวกเขาเป็นเครื่องประกันสำหรับอนาคตของการแพร่พระวรสาร และกาเจริญเติบโตของพระศาสนจักรที่เพิ่งเกิดใหม่ ความจริงแล้ว ครูคำสอนคือผู้แพร่ธรรมที่อยู่แถวหน้า ถ้าปราศจากครูคำสอน “พระศาสนจักรที่กำลังเจริญรุ่งเรืองในปัจจุบัน จะไม่สามารถก่อร่างสร้างตัวมาได้”¹³³ ครูคำสอนมีความสำคัญต่อคริสตชน และวางรากฐานให้แก่พระศาสนจักรโดยศีลล้างบาป ศีลกำลังและกระแสเรียกพิเศษของพวกเขา เราควรให้ความเคารพและรับผิดชอบงานของพวกเขาและให้เขาประสบความสำเร็จในการเจริญเติบโตเป็นส่วนตัวโดยอาศัยงานของเขา

พระสันตะปาปาโยฮัน ปอล ที่ 2 ตรัสถึงข้อความสำคัญในสมณสาสน์พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่ว่า “ในบรรดาฆราวาสที่มาเป็นผู้แพร่พระวรสาร ครูคำสอนต้องได้รับเกียรติ... แม้ว่าฆราวาสได้ให้บริการต่าง ๆ ของพระศาสนจักรมากขึ้นทั้งภายในและภายนอกพระศาสนจักร แต่ศาสนบริการของครูคำสอนก็ยังคงเป็นสิ่งจำเป็นเสมอและมีคุณลักษณะพิเศษในตัวเอง”¹³⁴ และในพระสมณสาสน์เตือนใจเรื่องการสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน สมเด็จพระสันตะปาปาได้ตรัสว่า “คำว่า ครูคำสอน นี้ เหมาะสมเป็นพิเศษสำหรับผู้สอนคำสอนในดินแดนมิสซัง”¹³⁵ ครูคำสอนคือ ผู้ที่ได้รับพระบัญชาจากพระคริสต์ว่า “จงไปและเทศน์สอนนานาชาติ” (มธ. 28:19) และตามเอกสารจากสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 ครูคำสอนคือ “ผู้ปฏิบัติงานโดยถูกต้องตามกฎหมายของพระศาสนจักรในเรื่องการแพร่พระวาจา”¹³⁶

ดังนั้น ครูคำสอนควรได้รับเกียรติในชุมชนของเขา และควรเป็นผู้แทนในสภาอภิปาลและองค์กรอื่นๆ ของวัด และสังคมชนบท จำนวนครูคำสอนกำลังเพิ่มขึ้นทั่วพระศาสนจักร และอนาคตของคริสตชุมชนจะขึ้นกับครูคำสอนในขอบข่ายที่เด่นชัดมากที่สุดทีเดียว ครูคำสอนในฐานะเป็นฆราวาสในโลกสมัยใหม่จะมีบทบาทเฉพาะในการนำเสนอสว่างแห่งพระวาจาเข้าไปในสถานการณ์ต่างๆ¹³⁷ ครูคำสอนจะมีตำแหน่งหน้าที่พิเศษอย่างจำเป็นในการอธิบายเกี่ยวกับเทววิทยาเรื่องฆราวาส

ข้อพิจารณาทั้งหมดเหล่านี้ควรมุ่งไปสู่ความเร่งด่วนที่จะทำให้ครูคำสอนแข็งแกร่งขึ้นด้วยการส่งเสริมกระแสร่วมและเพิ่มจำนวนให้มากขึ้น และเหนือสิ่งอื่นใด เรื่องคุณภาพของครูคำสอนควรจัดโครงการอบรมครูคำสอนทุกประเภทและอย่างพิถีพิถัน

34. ความรับผิดชอบของพระสังฆราชโดยเฉพาะ
พระสังฆราชเป็น “ผู้ที่มีภารกิจอยู่เหนือคนทั้งปวงสำหรับการสอนคำสอน”¹³⁸ และเป็นผู้รับผิดชอบอันสำคัญสำหรับครูคำสอน เอกสารของพระอาจารย์ยานุภาพและกฎหมายใหม่ของพระศาสนจักรเน้นถึงความรับผิดชอบนี้ โดยมีพื้นฐานจากบทบาทของพระสังฆราชซึ่งเป็นผู้สืบตำแหน่งจากอัครสาวก ทั้งในแง่ของคณะพระสังฆราชและแง่ของชุมพบาลของพระศาสนจักรท้องถิ่น¹³⁹

สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน ขอปลุกเร้าให้พระศาสนจักรท้องถิ่นและสภาพระสังฆราชดำเนินงานเพิ่มความสนใจและดูแลเอาใจใส่ครูคำสอนมากขึ้น โดยมั่นใจว่ามีการกำหนด

มาตรการสำหรับเลือกผู้สมัครเป็นครุคำสอน การพัฒนาโครงการและโครงสร้างสำหรับการอบรม การมองเห็นปัญหาเกี่ยวกับค่าตอบแทน เป็นต้น พระสังฆราชและสภาพระสังฆราชควรสนใจครุคำสอน และถ้าเป็นไปได้ ควรมีความสัมพันธ์เป็นส่วนตัวกับครุคำสอนแต่ละคน พระสงฆ์ที่เป็นหัวหน้าเขตควรทำหน้าที่เป็นปากเสียงแทนครุคำสอนในเขตที่ทำตามข้อเสนอข้างต้นไม่ได้

จากประสบการณ์ สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน แนะนำประเด็นที่น่าสนใจเป็นพิเศษต่อไปนี้

❖ ปลุกเร้าให้สัตบุรุษ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งพระสงฆ์ ให้ตระหนักถึงความสำคัญ และบทบาทครุคำสอน

❖ การร่าง หรือปรับปรุงคู่มือแนะแนวการสอนคำสอนในระดับชาติหรือระดับสังฆมณฑล เพื่อจะนำไปปรับให้เข้ากับสภาพท้องถิ่น ตามนโยบายใน “คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป” “พระสมณสาส์นเตือนใจเรื่องการสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน” และ “คู่มือครุคำสอนเล่มปัจจุบันนี้”

❖ การรับรองขั้นต่ำสุดในเรื่องอุปกรณ์การสอน และเครื่องมือในการสอนเพื่ออบรมครุคำสอน เพื่อครุคำสอนจะได้รับการฝึกอบรมสำหรับงานของเขา และถ้าเป็นไปได้ ควรจัดตั้งหรือปรับปรุงศูนย์คำสอนต่าง ๆ¹⁴⁰

❖ สนับสนุนการเตรียมและเลือกผู้ประสานงาน ยกตัวอย่างเช่น ครุคำสอนซึ่งได้รับการอบรมอย่างดีในศูนย์คำสอนและมีประสบการณ์มาก เพื่อทำงานอย่างใกล้ชิดกับพระสังฆราชและ

พระสงฆ์ เพื่อช่วยในการอบรมและแนะนำครูคำสอนประเภท
อาสาสมัคร และเพื่อเป็นผู้นำในการประยุกต์ใช้โครงการต่างๆ ที่
เกี่ยวกับครูคำสอน

❖ จัดหางบประมาณสำหรับการฝึกอบรม จัดกิจกรรมและ
สนับสนุนครูคำสอน โดยอาศัยความช่วยเหลือจากชุมชน

❖ เหนือสิ่งอื่นใด พระสังฆราชจะรับผิดชอบต่อครูคำสอน
ด้วยรักเยี่ยงบิดา สนใจในความต้องการของเขาและให้ความคุ้มครอง
เป็นส่วนตัวกับครูคำสอน

35. ความรับผิดชอบของพระสงฆ์ โดยเฉพาะพระสงฆ์เจ้า
วัด ควรปฏิบัติตนเยี่ยงครูสอนความเชื่อและเป็นผู้ร่วมมืออย่างใกล้ชิด
ของพระสังฆราช มีความรับผิดชอบต่อครูคำสอนเป็นพิเศษ พระสงฆ์
เจ้าวัดควรรู้จักส่งเสริมและประสานงานกับผู้ที่ทำงานตามพระพรพิเศษ
ต่างๆ ในชุมชน พระสงฆ์เจ้าวัดควรสนใจพระพรพิเศษของครูคำสอน
ซึ่งนำมาแบ่งปันในงานสอนคำสอนความเชื่อแก่ปวงชน พระสงฆ์เจ้า
วัดควรถือว่าครูคำสอนเป็นเพื่อนร่วมงานที่รับผิดชอบต่องานแพร่ธรรม
มอบงานให้ครูคำสอน และไม่ใช้แค่ให้ครูคำสอนอยู่ในความปกครองที่
คอยรับแต่คำสั่ง แต่พระสงฆ์เจ้าวัดควรสนับสนุนครูคำสอนให้
มีความคิดริเริ่มและปฏิบัติงานสร้างสรรค์ได้ พระสงฆ์เจ้าวัดควรให้
ความรู้แก่ชุมชนเพื่อชุมชนให้ความเคารพแก่ครูคำสอน ช่วยครูคำ
สอนทำงาน และมีส่วนร่วมสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีที่ครู
คำสอนมีครอบครัวแล้ว

สามเณรลัทธิควรอบรมผู้จะบวชเป็นพระสงฆ์ในอนาคตให้เห็นคุณค่าและให้ความเคารพต่อครูคำสอนฐานะที่เป็นธรรมทูตและเพื่อนร่วมงานในสวนองุ่นขององค์พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า

36. ความรับผิดชอบของผู้อบรม ผู้อบรมครูคำสอนไม่ว่าในศูนย์อบรมพิเศษหรือในเขตวัด ควรมีคุณลักษณะพร้อมผู้อบรมเหล่านี้ มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมที่ทรงคุณค่าต่อพระศาสนจักร ดังนั้น ผู้อบรมควรตระหนักถึงความรับผิดชอบของเขา

เมื่อคนหนึ่งรับคำสั่งที่จะอบรมครูคำสอน ผู้อบรมควรพิจารณาถึงการแสดงความเอาใจใส่อย่างชัดเจนของพระสังฆราชและควรปฏิบัติตามคำแนะนำของพระสังฆราชอย่างจริงจัง ในขณะที่เดียวกัน เขาควรดำเนินชีวิตตามมิติด้านพระศาสนจักรของการมอบหมายนี้ (MANDATE) โดยตระหนักถึงคำสั่งนี้ตามจิตตารมณ์แห่งการบริการชุมชน และปฏิบัติตามโครงการต่างๆ ที่ตามมา

ตามที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้อบรมที่ได้รับเลือกควรมีคุณลักษณะของการเป็นครู มีจริยธรรม มีชีวิตจิต เป็นคริสตชนตัวอย่าง สามารถให้การศึกษแก่ผู้อื่นโดยเป็นประจักษ์พยานชีวิต เขาควรให้ความสนิทสนมแก่ผู้เรียน และสามารถถ่ายทอดความร้อนและความกระตือรือร้นของเขาไปสู่ผู้เรียนได้

ทุกสังฆมณฑลจะทำดีที่สุดที่จะมีคณะทำงานของผู้อบรมที่ประกอบด้วยพระสงฆ์ นักบวชชายและหญิง และฆราวาส ซึ่งควรได้รับการส่งไปยังวัดต่างๆ เพื่อช่วยในการคัดเลือกและฝึกอบรมครูคำสอน

บทสรุป

37. ความหวังสำหรับพันธกิจในช่วงพันธปีที่สาม คำแนะนำที่บรรจุในหนังสือคู่มือ เป็นเสมือนแบบจำลองทั่วไป เพื่อใช้เป็นแบบอย่าง และนำไปประยุกต์ใช้เท่าที่จำเป็น

ครุคำสอนควรได้รับเกียรติอันสูงส่งเพราะมีส่วนร่วมในงานแพร่ธรรม และมีคุณลักษณะซึ่งพบได้ยากในคริสตชุมชนนอกเขตมิสซัง

จำนวนครุคำสอนเพิ่มขึ้นและในไม่กี่ปีจะมีจำนวนระหว่าง 250,000 – 350,000 คน เพราะบรรดามิสซันนารีมีความต้องการครุคำสอนอย่างมากเพื่อเป็นผู้ช่วย และบางครั้งเป็นล่าม บ่อยครั้งพวกเขาเป็นผู้รักษาความเชื่อของชุมชนให้คงอยู่ในช่วงเวลาแห่งการทดลองและครอบครัวของเขาได้ให้กระแสเรียกของการเป็นพระสงฆ์และนักบวช

เราควรให้ความเคารพอย่างมากที่สุดต่อ “ผู้ปฏิบัติงานเยี่ยมพี่น้องของชุมชนที่เพิ่มเกิดใหม่”¹⁴¹ และสำนึกว่าเราควรตั้งอุดมคติอันสูงส่งไว้ต่อหน้าเขา ขณะที่เราตระหนักว่าไม่สามารถบรรลุไปถึงอุดมคตินั้นเสมอไป เพราะมีความยากลำบากจริงๆ หรือข้อจำกัดส่วนตัว

เราขอสรุปโดยอ้างพระดำรัสของสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 ที่ตรัสกับครุคำสอนที่ประเทศแองโกลาระหว่างการเสด็จเยือนประเทศนั้นว่า “หลายครั้งที่ท่านพยายามสร้างคริสตชุมชนที่เพิ่งเกิดใหม่และทำให้เข้มแข็งขึ้น และแม้กระทั่งได้ตั้งชุมชนใหญ่หลาย

แห่งนับตั้งแต่การประกาศพระวรสารครั้งแรก ถ้าผู้แพร่ธรรมไม่ได้อยู่ที่
นั้นเพื่อการประกาศครั้งแรกหรือต้องจากไปก่อนที่จะติดตามผล เป็น
ท่านเอง ครูคำสอนซึ่งสอนคริสตชนสำรอง เตรียมประชาชนเพื่อรับศีล
ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ สอนความเชื่อและเป็นผู้นำของคริสตชุมชน(...)
ขอขอบพระคุณองค์พระผู้เป็นเจ้าของประทานแห่งกระแสเรียก
ของท่าน ซึ่งพระคริสต์ตรัสเรียกท่านจากมนุษย์ชายและหญิงให้มา
เป็นเครื่องมือแห่งความรอดของพระองค์ จงตอบรับกระแสเรียกของ
ท่านด้วยใจกว้างและชื่อของท่านจะถูกจารึกไว้ในสวรรค์” (เทียบ ลก.
10:20)¹⁴²

สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชนหวังว่า
อาศัยความช่วยเหลือของพระเจ้าและของพระพรหมจารีมารีย์ **คู่มือ**นี้
จะเป็นแรงกระตุ้นใหม่ให้มีการส่งเสริมครูคำสอน เพื่อการแบ่งปันด้วย
ใจกว้างจะบังเกิดผลต่อไปสำหรับพันธกิจของพระศาสนจักรในช่วงพัน
ปีที่สามนี้

ระหว่างการเข้าเฝ้าสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2
ทรงอนุมัติให้พระคาร์ดินัล สังฆมนตรี ลงนามวันที่ 16 มิถุนายน 1992
ได้ทรงรับรอง และทรงมีพระบัญชาให้จัดพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

โรม, สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน 3
ธันวาคม 1993 วันฉลองนักบุญฟรังซิสเซเวียร์

GIUSEPPE UHAC, ARCH. TIT. OF THARROS, SECRETARY

JOZEF CARD. TOMKO, PREFECT

เชิงอรรถ

1. เทียบ Plenary Assembly of the Congregation for the Evangelization of Peoples 14 – 16 April 1970, and its final report : Bibliografia Missionaria 34 (1970),197-212, S.C de Propaganda Fide Memoria Rerum, III/2 (1976), 821-831
2. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตของพระศาสนจักร, ข้อ 17
3. POPE JOHN PAUL II, Address to the Plenary Assembly of the CEP, 30 April 1992, OR 1 May 1992,4; cf. also the address to the catechists of Guinea at Conakry,25 Feb. 1992, and to those of Angola in the Benguela cathedral, 9 June 1992: OR 11 June 1992,6.
4. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระสมณสาส์นพระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, วันที่ 7 ธันวาคม 1990, ข้อ 73 AAS 83 (1991) หน้า 320
5. เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตของพระศาสนจักร, ข้อ 178
6. คำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก (CCC), รัฐวาติกัน, 1992
7. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 Apos. Ex hort. Fidei Depositum, วันที่ 11 ต.ค. 1992, ข้อ 4
8. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระสมณสาส์นคริสตชนฆราวาส, วันที่ 30 ธ.ค. 1988, 56 : AAS 81 (1989) 504-506
9. เทียบ Plenary Assembly cit,1,2.
10. อังแล้ว เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกัน ที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตของพระศาสนจักร, 15
11. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, คริสตชนฆราวาส, 58, LC.507-509.

12. เทียบ CIC cc. 773-780 และ c. 785
13. เทียบ CCC 6
14. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, สมณสาสน์เตือนใจเรื่องการสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน วันที่ 16 ต.ค. 1979 ม 66 : AAS 71 (1979) 131
15. ข้อ 73, L.c. 321
16. CIC c. 785, 1
17. Plenary Assembly cit., 1
18. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, คริสตชนฆราวาส 23: Lc. 429-433 ; CIC c. 130,2.
19. Plenary Assembly cit., 1,4.
20. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่ ข้อ 74 : L.c. 322 ; CCC 4-5;7-8; 1697-1698.
21. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระสมณสาสน์เตือนใจเรื่องการสอนคำสอน ในยุคปัจจุบัน, ข้อ 65 : L.c.1330
22. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระสมณสาสน์เตือนใจเรื่องการสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, ข้อ 65 : L.c.1330
23. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, ข้อ 73 : L.c.321
24. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระดำรัสแก่ Plenary Assembly cit.,3; S.C. สำหรับผู้รับศีลบวช, คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป, 11 เมษายน 1971, ข้อ 108 : AAS 64 (1972) หน้า 161
25. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, ข้อ 31 ff. : L.c. 276 ff
26. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระดำรัสแก่ Plenary Assembly cit, 4

27. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้
ไถ่ ข้อ 74 : L.c. 322 ; Angelus วันที่ 18 ต.ค. 1987 : หรือวันที่ 29-30
ต.ค. 1978, 5.
28. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, ข้อ
90 ; L.c. 337.
29. อ่างแล้ว
30. สมเด็จพระสันตะปาปา เปาโล ที่ 6 พระสมณสาส์นเรื่องการประกาศพระวร
สารในโลกปัจจุบัน, 8 ธ.ค. 1975, 80 : AAS68 (1976) 72-75
31. CIC c. 225,2.
32. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระดำรัสแก่ Plenary Assembly
cit.,2.
33. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุค
ปัจจุบัน, ข้อ 26-27 : L.c. 1298-1299
34. CIC 225, 2; สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์
พระผู้ไถ่, ข้อ 87 : L.c. 334 ; CCC 2653-2654
35. เทียบ CIC c. 747,1.
36. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, สมณกฤษฎีกาว่าด้วยงาน
กรรมทูตของพระศาสนจักร, 2.
37. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้
ไถ่, 89 ; L.c. 335-336.
38. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, สมณกฤษฎีกาว่าด้วยงาน
กรรมทูตของพระศาสนจักร, 2
39. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, สมณกฤษฎีกาว่าด้วยงาน
กรรมทูตของพระศาสนจักร, 2

40. สมเด็จพระสันตะปาปา เปาโล ที่ 6, พระสมณสาส์นการประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบัน, ข้อ 76 ; L.c. 68; เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, ข้อ 57: L.c. 1323-1324
41. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, ข้อ 27: L.c. 1298-1299
42. สมเด็จพระสันตะปาปา เปาโล ที่ 6, พระสมณสาส์นการประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบัน ข้อ 75 : L.c. 68; เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, ข้อ 60.61 : L.c. 1325-1328; พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, ข้อ 11
43. Cf. IRENEAEUS, Adv. Haer.I, 10,1-3; PG 550-554; JOHN PAUL II, Catechesi Tradendae,60-61: l.c. 1325-1328; Redemptoris Missio, 11: l.c. 259-260
44. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, ข้อ 61 L.c. 1328.
45. CCC 429
46. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, ข้อ 89 : L.c. 335-336 ; CCC 849-851
47. เทียบ CCC 853
48. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 การสอนคำสอนในปัจจุบัน, ข้อ 73 : L.c. 1340
49. อ่างแล้ว
50. เทียบ Semo 25,7 : PL 46, 937-938
51. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, ข้อ 92 : L.c. 399; เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา เปาโล ที่ 6, การประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบัน, ข้อ 82 : L.c. 76
52. เทียบ CCC 847-507 ; 963-972

53. เทียบ CCC 2673-2679
54. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระธรรมนูญด้านพระธรรม กล่าวถึงพระศาสนจักร ข้อ 65
55. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 Adress to The Third International Conference on Longevity and Quality of Life : Dolentium Hominum : Church and Health in the World, 10 (1989) 6-8
56. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, Apost. Exhort. Salvifici Doloris, วันที่ 11 ธ.ค. 1984, 19 : ASS 19 (1984) 225-226
57. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, ฆราวาสคริสตชน, ข้อ 48 : L.c. 485-486
58. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระสมณสาส์นครอบครัวคริสตชนในโลกปัจจุบัน, วันที่ 22 พ.ย. 1981, 27 AAS 73 (1981) 113
59. เทียบ S.C. สมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์, คู่มือแนะนำการสอนคำสอนทั่วไป, ข้อ 95 : L.c. 154-155.
60. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน ข้อ 53 L.c. 1319-1321
61. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่ ข้อ 52 : L.c. 300
62. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตของพระศาสนจักร, 9, 16,22 ; พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยพระศาสนจักรในโลกสมัยนี้, 44,57 ff. สมเด็จพระสันตะปาปา เปาโล ที่ 6 พระสมณสาส์น Ecclesiae Sanctae, III , 18 2 ; ID., พระดำรัสที่เมืองคัมปาลา (Rampala) วันที่ 2 สิงหาคม 1969 ; AAS 61 (1969) ff. L.c. 587-690; ID., พระสมณสาส์นเรื่องการประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบัน, 62. ; สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 พระสมณสาส์นครอบครัวคริสตชนในโลกปัจจุบัน, 10 L.c. 90-91 ; ID., ฆราวาสคริสตชน, 44 L.c.

478-481 ; ID, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 52-54 : L.c. 299-300 ; CCC
854, 1204-1206 ; 1232

63. เทียบ CCC 2628
64. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 59
L.c. 307 ; เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา เปาโล ที่ 6, การประกาศพระวร
สารในโลกปัจจุบัน, 31 : L.c. 26-27
65. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 59
L.c. 307, เทียบ ID, Encyc letter Centesimus Annus, 1 May 1991 ; 53
ff:AAS 83 (1991) 859 ff ; CCC 1939-1942
66. เทียบ เอกสารสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระธรรมนูญว่าด้วยพระศาสน
จักรในโลกสมัยนี้, 42; สมเด็จพระสันตะปาปา เปาโล ที่ 6, การประกาศ
พระวรสารในโลกปัจจุบัน, 25-28; 32-34 ; L.c. 23-25, 27-28 ; CCC
2419-2425
67. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, ฆราวาสคริสตชน, 41-43 :
L.c. 470-478 ; CCC 1908 ; 2442
68. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 60
L.c. 309; เทียบ CCC 2443-2449
69. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 59:
L.c. 308
70. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, Letter Sollicitudo Rei
Socialis, วันที่ 30 ธ.ค. 1987, 42 : AAS 80 (1988) 572-574 ; ID., การ
สอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, 41,45 : L.c. 1311;1314 ; พระพันธกิจขององค์
พระผู้ไถ่, 60 : L.c. 308-309 ; Centesimus Annus, 57 : L.c. 862-863
71. เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยสากล
สัมพันธ์ภาพ 1; เทียบ พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตแห่งศาสน

- จักร, 6 ; สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, ข้อ 36; 50: L.c. 281 ; 297-298 ; CCC 817;885.
72. เอกสารสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยสากลสัมพันธภาพ เทียบ S.C. และจากสมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์, คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป, ข้อ 27 : L.c. 115
73. เทียบ CCC 820-822
74. เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตของพระศาสนจักร, ข้อ 15
75. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, ข้อ 50 : L.c.297-298
76. เทียบ CIC c.755
77. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, ข้อ 33 : L.c. 1305-1306
78. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, ข้อ 32 : L.c. 1304 ; เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยสากลสัมพันธภาพ, 3-4,11; สมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์, คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป, ข้อ 27 : L.c. 115
79. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, ข้อ 32 : L.c. 1304; เทียบ จากสมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์, คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป, ข้อ 27 : L.c.115
80. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, ข้อ 32 : L.c. 1304-1305; ID พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, ข้อ 50 : L.c.297-298
81. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, ข้อ 55-56 ; L.c. 302-305 ; Pontifical Council for Inter-religious Dialogue สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน, การเสวนา

- และการประกาศพระวรสาร, วันที่ 19 พ.ค. 1991 ; เทียบ Secretariat for Non-Christians, ท่าทีของพระศาสนจักรต่อศาสนิกชนอื่น, วันที่ 4 ก.ย. 1984 ; AAS 76 (1984) 816-828 ; CCC 839-845 ; 856-1964
82. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, ข้อ 56 ; L.c. 305-306 ; Pont Council for Inter-religious Dialogue สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน, การเสวนาและการประกาศพระวรสาร, 40-41
83. เทียบ Eusebius of Caesarea, Praeparatio Evangelica 1, 1 : PG 21,28 AB ; ST. Irenaeus, Adv.Haer III, 18,1 ; PG 7,932 ; ID., III 20,2 ; อ้างแล้ว 943 ; ST Justinus, 1 Apol 46; PG 6,395; เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตของพระศาสนจักร, 3;11
84. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, ข้อ 55; L.c. 302-304
85. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, ธรรมนูญด้านพระธรรมว่าด้วยพระศาสนจักร, 14, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยสากลสัมพันธ์ภาพ, 3, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตของพระศาสนจักร,7.
86. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระดำรัสแก่มหาวิทยาลัยเออร์บาน, วันที่ 11 เมษายน 1991 : วันที่ 13 เม.ย. 1991, 5; เทียบ CCC 846-848
87. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตของพระศาสนจักร, 12; สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, Centesimus Annus, 60 : L.c. 865-866
88. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, ข้อ 57; L.c. 305

89. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้
ไถ่, ข้อ 50; L.c. 297-298
90. เทียบ Secretariat for Christian Unity Secr for Non-Christians-Pont
Concil for Culture, The Phrnomenon of Sects and new religious
movements, 7 May 1986 : tabloid Supplement
91. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระดำรัสแก่พระสังฆราช
แห่งแชนร์ : หรือวันที่ 24 เม.ย. 1988, 4
92. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้
ไถ่, ข้อ 50; L.c. 297-298
93. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้
ไถ่, ข้อ 50; L.c. 297-298
94. สมณกระทรวงเพื่อการประกาศพระวรสารสู่ปวงชน, คู่มืออภิบาลสำหรับ
พระสงฆ์ประจำสังฆมณฑล, วันที่ 1 ต.ค. 1983. 17 Ev 2579-2681
95. เทียบ นักบุญออกุสติน, De catechizandis rudibus, PL 40, 310-347
96. สมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์, คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป,
108 : L.c. 161
97. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระดำรัสแก่ Plenary
Assembiy cit., 3 ; และเอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 พระสมณ
กฤษฎีกาว่าด้วยหน้าที่ของพระสังฆราชในการอภิบาลสัตบุรุษในพระศาสน
จักร, 14, สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์
พระผู้ไถ่, ข้อ 73 : L.c. 320-321 ; ฆราวาสคริสตชน, 60 : L.c. 510-512 ;
CIC, c.785
98. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาสากล ที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วย
หน้าที่ของพระสังฆราชในการอภิบาลสัตบุรุษในพระศาสนจักร, 40; สมณ
กระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์, คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป, 108;
115 : L.c. 161; 164-165

99. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, ฆราวาสคริสตชน ข้อ 59 ; L.c. 509
100. เทียบ อ้างแล้ว
101. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, 5-6 ; 9 L.c. 1280-1281 ; 1284
102. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้
ไถ่, ข้อ 90; L.c. 337
103. เทียบ CCC 428
104. เทียบ นักบุญอิกญาซีโอ แห่งอันติโอ๊ก, *Epistula ad Magnesios*, IX, 1 :
Funk 1, 329
105. เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, ธรรมนูญว่าด้วยพระศาสนจักร, 41
106. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, ธรรมนูญด้านพระธรรมว่าด้วย
พระศาสนจักร, 41
107. เทียบ สมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์, คู่มือแนะแนวการสอนคำสอน
ทั่วไป, 114 : L.c. 164 ; CCC 2742-2745
108. เอกสารสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, ธรรมนูญด้านพระธรรมว่าด้วยพระศาสน
จักร, 34 ; CCC 1324-1327 ; 1343; 1369 ; 1382 ff
109. เทียบ CCC 1071-1075 ; 1136 ff.;2655
110. เทียบ CCC 1174-1178
111. เทียบ CCC 2653-2654 ; 2705-2708
112. เทียบ CCC 1446-1456
113. เทียบ สมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์, คู่มือแนะแนวการสอนคำสอน
ทั่วไป, 71 : L.c. 142
114. เทียบ คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป, 112-113 : L.c. 163-164
115. เทียบ Plenary Assembly cit., II, 1-2

116. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบัน 78 : L.c. ; สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, 61 : 1327-1328
117. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, 1: L.c. 1281
118. สมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์, คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป, 70 ff.; L.c. 141 ff
119. เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตของพระศาสนจักร, 12; สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 44-45 L.c. 290-292 ; CCC 854
120. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตของพระศาสนจักร, 13; สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 44-45 : L.c. 292-295 ; CCC 854
121. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 46-47 : L.c. 292-295 ; Ordo Initiationis Christianae ; CCC 854
122. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตของพระศาสนจักร, 15 ; สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 48 : L.c. 295 ; CCC 854
123. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบัน, 60 : L.c. 50-51
124. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, 24: L.c. 1297
125. เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, ธรรมนูญด้านพระธรรมว่าด้วยพระศาสนจักร, 12
126. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 89 : L.c. 335-336

127. เทียบ สมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์, คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป, 110 : L.c. 162
128. เทียบ อ้างแล้ว
129. เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตแห่งพระศาสนจักร, 17
130. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 73 : L.c. 321 ; เทียบ เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยงานธรรมทูตแห่งพระศาสนจักร, 17 ; สมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์, คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป, 109 L.c. 162 ; สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, 71 : L.c. 1337 ; CIC c.785,2.
131. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, 63 : il c. 1329
132. เทียบ อ้างแล้ว
133. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, 66 : L.c. 1331
134. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 73 L.c. 320-321
135. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, 66: L.c. 1331 ; เทียบ Angelus, วันที่ 18 ต.ค. 1987 : หรือวันที่ 19-20 ต.ค. 1987,5
136. เอกสารแห่งสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระธรรมนูญเรื่องการเผยแผ่ของพระเป็นเจ้า, 25
137. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระดำรัสแก่ Plenary Assembly cit.2

138. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, 63: L.c. 1329
139. เทียบ เอกสารสภาสังคายนาวาติกันที่ 2, พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยหน้าที่ของพระสังฆราชในการอภิบาลสัตบุรุษในพระศาสนจักร 14; สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, การสอนคำสอนในยุคปัจจุบัน, 63 : L.c. 1328-1329 ; สมณกระทรวงว่าด้วยเรื่องพระสงฆ์, คู่มือแนะแนวการสอนคำสอนทั่วไป, 108 : L.c. 161 ; CIC cc.773,780
140. เทียบ สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระพันธกิจขององค์พระผู้ไถ่, 71 : L.c. 318-319
141. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระดำรัสแก่ครูคำสอนในกินี, cit.
142. สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2, พระดำรัสแก่ครูคำสอนในแองโกลา, cit.